

Article Type: Research Article

FOURTH-GRADERS' PERCEPTIONS OF LOVE VALUE¹**Seher YARAR KAPTAN***Asst. Prof., Recep Tayyip Erdoğan University, Faculty of Education, Turkey, seher.yarar@erdogan.edu.tr
ORCID: 0000-0001-5714-3684***Aynur KILIÇ***Classroom Teacher, Bahçeşehir College, Rize Campus, Turkey, aynurr.klc@gmail.com
ORCID: 0000-0003-4809-3894**Received: 22.12.2019**Accepted: 08.09.2020**Published: 28.09.2020***ABSTRACT**

This research was carried out to discover perceptions of fourth-grade pupils regarding love value among human values. It is a descriptive case study designed as a multi-method qualitative study. The study group consisted of 478 students attending the fourth grade of primary school. Data were collected by using three different materials as "Personal Information Form", "Practical Work on Love Value" and "Semi-Structured Interview Form". It was found out that the participants made pictures about love as a value in relation to 19 distinct sub-themes. It means that the students' perceptions of love value were diversified. The main finding was that they tried to paint about love for friends the most. But conversely; it was shocking that love for Atatürk, love for school and love for books were the three least shown ideas in the students' illustrations. Apart from these, the students used a large number of colours in their paintings. Of the data collection instruments, the interviews particularly revealed that the students could describe love in a large framework by using various concepts and they held the perception that love is often felt for those in proximity. They reported implementation of activities related to love value mostly in the context of Turkish Language, Social Studies, Painting/Visual Arts and Human Rights lessons in school. As for where to teach love value, most of the participants said that love can be taught everywhere. In view of the fact that behaviours acquired at young ages turn more permanent, education of love value should be planned starting from pre-school years and works should be undertaken for direct teaching of this value so that students can build a sound understanding of love.

Keywords: Values education, primary fourth-grade students, love value.

¹ This paper was obtained from Aynur Kılıç's master's thesis titled "Fourth-Graders' Perceptions Of Love Value " under the academic advice of Instructor Seher YARAR KAPTAN

INTRODUCTION

The recent rapid cultural accumulation, progress in science and technology, and interaction of various societies in the global world undoubtedly affect values that are woven into society and family. This change manifests itself in every sphere of life including moral, social and cultural senses, particularly in educational institutions (Sağlam & Genç, 2014). Values education is performed in schools whose main goal is to indoctrinate good behaviours, raise good citizens, adapt to social life, and transfer culture to following generations (Akbaş, 2008; Şimşek, 2013; Yiğittir & Öcal, 2010). Values education emphasises the rightness of certain universal values such as respect, love, being responsible, honesty and justice and helps students understand and value these such values and live by them (Yaman Atalay, 2013: 1). Values education makes important contributions to individuals' personal development if done accurately and effectively. On the contrary, wrong and unplanned implementation can be a source of trouble for individuals. Nowadays, it is known that many wrong beliefs and behaviours are rooted in misconceptions and wrong teachings at younger ages. Crimes are even sometimes committed because of distorted ideas which originate from the lack of a proper and effective value education. For this reason, it is necessary to realise values education accurately through various curricula especially in educational institutions (Yel & Aladağ, 2009: 118). In this scope, values education has been handled particularly in primary schools. As stated by Akdağ (2009), primary school stage is a critical period when utmost care must be paid to pedagogical requirements, obeying principles and being sensitive. It is essential to perform values education appropriately during primary school years so that children can create a well-balanced personality to guide their future life because personality formation largely takes place during this stage of education (Yel & Aladağ, 2009: 118). A society gets its future built only by individuals who are well-educated and trained in all aspects and who hold human values. The upbringing of such individuals continues in family in the first place, followed by at school in later years. It is regarded to be one of the prominent functions of education system to teach certain values to students starting from the primary school years (Özden, 2010: 11).

Curriculum is a body in which education and instruction activities are managed in relation to purpose, content, scope and duration. According to Varış (1996), a curriculum is *"a program tailored for planned teaching of information skills according to certain objectives which has a weight within the overall education program, usually consisting of specific information categories, and which places emphasis on skills and practice"*. In Turkey, the curricula were revised and updated in 2018 followed by immediate introduction to all grade levels rather than gradual transition in basic education and secondary education. The curricular component most affected from this update has become title of values education. In this new version of the curriculum, the titles in the introduction section are standardized and stress is laid on human values under almost every single title (Beldağ, 2019: 143). Among others, love stands out as one of the most important root values integrated into the primary school curriculum in 2018. Over and above that, when considered together with its sub-dimensions, it is also a special one as the root umbrella value since it touches many other values. Love is a natural need emerging from the existence of human being. It is even ranked just after the fundamental needs, physiological and safety needs namely, in Maslow's hierarchy of needs. What is more, numerous examples

exist which prove that love is such a strong need to take the first place before basic needs (Özmen, 1999). Values education and universal values to be taught through this education are of great importance in reducing interpersonal conflicts because love is an important value that brings human beings to their own species but also to nature and animals, and it is strong enough to create bonds between them. Individuals who are indoctrinated into love value through values education go sensitive, tolerant, respectful and responsible towards humanity, nature and the rest of all living things. As a result, conflicts between people can be minimized by building a happy society (Önlen, 2017: 29-30).

When the related literature is examined, it is seen that scientists, artists and thinkers have brought various definitions for the concept of love. For example, Fromm (1994: 14-31) takes love as a positive power to be found in humans as well as an art that must be learned and applied, and emphasises that true love is closely linked with care, responsibility, respect and knowing. Love is an innately given spiritual tendency that makes people closer and intimate, connecting them internally. It is an active force that breaks down the walls separating human beings from each other and that unites them with others. Love is the unification of a person with other people and beings without losing their personal integrity or individuality (Hökelekli, 2011: 83). Love does mean affection, it means tolerance. Love means respecting and protecting the other's right. Love means showing patience. Love means one's transcending oneself, being sensitive and responsible to nature, the environment, and all living things. Love repairs, protects, improves, but lack of love corrodes and destroys (Özmen, 1999). Love is a feeling that is felt in the heart and that gives people peace. It is a value that turns into action through responsible effort. It is an energy that empowers people. Love is an exchange which enriches and pleases both the giver and the recipient (Yıldırım, 2004: 37). According to Sönmez (1987), love is a facilitator that helps sharing feelings and thoughts, and tolerance, the refinement of knowledge, skills and emotions as the major need of humans, being consistent, and one's developing and helping oneself. Although love is an emotion in its right, love objects are many and varied. Love covers all living and non-living beings. Self-love, love for parents, love for spouse, love for children, love for friends, love for homeland, love for nature and love for God are the leading ones (Hökelekli, 2011: 85-86). Love requires self-sacrifice, altruism and wishing goodness for others. Love is the source of justice, intertwined with compassion and constitutes the essence of all arts (Şahin, Özmen, & Kılıç, 2018). According to Özden (2004), love is the primary factor in the existence of living beings; furthermore, love has its place in the source of all beauty, art, science, that is all positive situations. Love is a sustainable and complementary value. Internalisation of this value is extremely important for pursuing a good life. Individuals who hold love value have a lot in common: They embrace constant development and change, strive for self-actualisation, empathise with others, know themselves and their own abilities, and are open to criticism, tolerant, productive and ready to share (Akyol, 2010: 58).

Children who did not have access to positive emotions such as love, joy and happiness cannot experience sound physical, cognitive or social development; hence, they might face delays in their movement, language and mental skills. Children who are deprived of love and caring in their daily life have difficulties in social relationships besides showing inappropriate social tendencies such as shyness, aggression and hostility (Ulusoy,

2005). Communication, empathy and love deteriorate in society, family, marriages and friendships with each passing day, conflicts arise in relationships, and people can hardly find solutions to these problems (Ladner, 2003). Violence across the globe, the need for condoning different cultures as a result of disappearance of borders due to globalisation, and the increase in consumption and the interest in temporary pleasures have reminded humans' need for spiritual values. Given that love is the essence of all values, it can be regarded as a necessary solution to put love into action in the contexts of education, politics and economy. The Turkish folk poet and Sufi mystic Yunus Emre's motto "*Love comes, all shortfalls end*" is the most extensive summary of our point (Akyol, 2010: 61).

Considering all of the above, love can be suggested as one of the most crucial values that should be acquired by students. Love is not only a complementary and unifying value but also it is the mother of all positive values. It is a must for values education to consciously put this value into work in education. Since it is the unifying and umbrella value, it must be among internal functions of education to have students acquire this value effectively (Yaman Atalay, 2013: 5). The words "education" and "love" seem to make the best match. Love is always at the forefront even though it is implicit in all educational theories that have left their mark on our age as an extension of modern education (Özden, 2003).

The present research is inspired by the belief that determining elementary fourth-graders' perceptions of love value might positively affect their attitude towards values and love value in particular. In addition, this research is likely to give a new perspective on love value to the primary schools of implementation mainly including the students, classroom teachers and school administrators who followed up the study. What is more, in the literature, a variety of human values have been addressed; however, currently there is a paucity of studies particularly dealing with love value at primary school level. Therefore, our research is expected to not only close the research gap but also shed light on the perception of love on the minds of students and determine the boundaries of their perceived love value. We also think that detailed and careful studying of the problem with triangulation will qualify this research as a unique study in the field of value education. Overall, it is believed to be able to fill a significant gap in the field of values education and light the way for future researchers in this field and teachers as the main practitioners of values education.

Aim

This research was aimed at exploring the perceptions of love value of fourth-grade students in primary schools. It centred on the following research questions:

1. What sub-themes, colours, and cognitive, affective and behavioural responses, figures and objects do fourth-graders portray in their paintings regarding love value?
2. What views do fourth-graders have regarding love value?

METHOD

Research Model

This is a descriptive case study in multi-method qualitative pattern. Case studies are applied to investigate a current phenomenon in the context of real life, and in cases where no clear lines can be drawn between the phenomenon and the context, to elicit the patterns between the phenomenon and the context in detail (Yin, 2003: 13). The current research was designed as a case study as it intended to obtain in-depth information about the perceptions of fourth-grade primary school students about love value during the period of time allocated for this research project.

Participants

The sample comprised 478 school children in the central district of Rize province. They were all pupils attending the fourth grade at 14 primary schools, 12 state and 2 private schools. During the selection of the participants, convenience sampling method was first chosen for the sake of faster and easier implementation. It was also preferred due to its being relatively more inexpensive (Yıldırım & Şimşek, 2016: 123). When it came to the second stage of the data collection, potential interviewees were picked with purposeful sampling method. This type of sampling allows for in-depth research by selecting situations with abundance of information depending on the purpose of the research (Büyüköztürk et al, 2014: 90). The study group of the study was 478 fourth graders (female: 245, (51 %), male: 233 (49 %)).

Data Collection Instruments

The pupils were presented with a "Personal Information Form", the "*Practical Work on Love Value (Paint It!)*" and a "Semi-Structured Interview Form". Before administering these materials, informed opinion was sought from 48 experts to be sure if the forms serve the purpose of depicting the phenomenon under examination. The majority of the experts were specialised in Social Studies and Values Education from different Turkish universities. The data collection tools were e-mailed to them. After receiving comments from 8 specialists (Social Studies/Values Education (5), Statistical Analysis and Implementations (1), Art Teaching (1), Science Teaching (1)), the forms were finalised for the implementation. Despite the diversification so far, all of the data collection instruments were combined under one single heading as "Students' Views Form" to avoid confusion during collection, analysis and interpretation of the data.

1. Personal Information Form

Seven questions were determined by the researcher in order to identify the demographic and personal characteristics of the students. The form listed questions about respondents' sex, age, class, number of people in the family, education level of the mother, the profession of the mother, the age of the mother, the education level of the father, the profession of the father, the age of the father and the house where they live, respectively.

2. Practical Work on Love Value (Paint It!)

In this form, the students were asked to render in painting what is aroused on their minds by the statement "*Love is the magic of change*" and the concepts of love and love value by using any colour and paint they liked. After completing drawing or painting their impressions, the students were asked to write an explanatory note about their paintings on the back of the paper.

3. Semi-Structured Interview Form

This form contained 9 questions prepared by the researcher in order to exhibit clearly the students' opinions about love value. In the drafting of the questions, the review of the relevant literature was benefitted. Expert opinions were then received and revisions were made on the form accordingly. Once the questions became final, they were addressed to the students by the researcher at appropriate times arranged with the teacher and the students in advance. The interviews were recorded with a voice recorder. Each session lasted for approximately 4-10 minutes.

Data Collection Procedure

Before starting the practical stage of this research, necessary permissions were taken and contact was made with the schools of implementation. The principals and teachers of the fourth grade classes in those schools were informed about the purpose and outline of the research study. Teachers who consented to the implementation in their own classes appointed themselves for this purpose on a completely volunteer basis. They were assured that all research data will be used for scientific purposes only and the participants will remain anonymous.

The data were collected in two stages. To start with, the classes of the volunteer teachers were visited at pre-determined times, and the students were enlightened about the purpose and importance of the research. On the same day, the students were given a "Personal Information Form", which asks about themselves and their families, and were instructed to mark the best options and fill in the blanks with appropriate information. Next, the students were told to paint the associations of the saying "*Love is the magic of change*" as well as the concepts of love and love value. They were free to use any colour or paint they wished. The students who finished doing so were asked to add an explanatory note on the back side of the paper to describe or justify what they painted. This practice was completed within one class hour (40 minutes) in each classroom.

The paintings along with the attached notes were checked and 19 emergent new sub-themes related to love value were established by the researcher: (*love for friends, love for animals, love for humans, love for family, love of nature, love for mother, love for father, love for teachers, love for siblings, love for homeland, love for the flag, love for children/offsprings, love for lessons, love for Atatürk, love for games, love for school, love for books, love/affection, power of loving*). All of the 478 pupils' paintings were subjected to a preliminary analysis based on the abovementioned sub-themes by taking into consideration the expression of love value, the products' relevance to love value and the explanatory notes enclosed to the products. As a result, 128 of them

were accepted for a second analysis. These were re-examined by two experts and decision was made to interview 56 pupils for deeper insight about the subject matter. The finalists were determined after taking at least two paintings which best reflect the opinions under each of the sub-themes.

Secondly, appointments were made with every one of the 56 students after taking permission from the school principals and teachers. They were interviewed one by one, which lasted 4-10 minutes each tape recorded instantly. Later, data obtained from the interviewees were probed by two experts, and data of 36 pupils were taken as they not only provided the most relevant and satisfactory replies during the interview but also could paint love value in the best way. Their data were kept for content analysis and visual analysis.

In the Dictionary by the Turkish Language Association, perception is defined as one's directing attention to and feeling awareness of a specific thing (TDK, 2020). This research intends to have students reflect on their meaning of love and relevant experiences by drilling into their perceptions and experiences regarding love. We tried to reach this goal by using the instruments named the "Personal Information Form", "Practical Work on Love Value (Paint It!)" and the "Semi-Structured Interview Form".

Data Analysis

Research data were gathered by means of the students' paintings and interview forms. The data were therefore analysed with content analysis and visual analysis technique. Below is given further detail about the analysis of the data collected with the "Practical Work on Love Value (Paint It!)" and the "Semi-Structured Interview Form".

- First of all, the pictures made by 478 students were evaluated against the criteria (sub-theme, colour use, cognitive, affective, behavioural responses, most used figures and objects) proposed by Buyurgan and Demirel (2013), and the resulting data were tabulated using the frequency of each of them. The findings were presented with the corresponding pictures after giving a code name to each student.
- The voice recordings taken from the 56 students were first transferred to the computer. Special codings were made on the data of 36 students who gave the most appropriate answers to the interview questions, and categories were established on these codings. After that, obtained data were tabulated in an order of frequency and the findings were interpreted. In order to better represent the interviewees' perspectives, quotes from the interviewees were included as applicable during the presentation of the findings.

Validity and Reliability

In this research, more than one data collection instrument was employed for boosted validity and reliability. Apart from that, internal validity was strengthened by consulting experts. It is common knowledge that asking experts specialised in the research topic and qualitative research methods to go through the planned study from all aspects is a measure of credibility (Yıldırım & Şimşek, 2016: 279). Here, the number of interviewees

was kept quite high, which made it possible to check relevance and consistency of the responses. Also, the voice recorders allowed recording the supplementary questions addressed during the interviews. As regards external validity, direct quotes were cited and the research process was elaborated. According to Creswell and Miller (2000), one of the ways to ensure reliability (credibility) in a research is to describe in detail the situation in question, the participants and the themes of qualitative research.

FINDINGS (RESULTS)

In this part, data collected with the “*Practical Work on Love Value (Paint It!)*” and the “*Semi-Structured Interview Form*” were analysed and discussed in connection with the sub-problems of the research.

Findings Regarding Sub-Problem One

The first sub-problem of this research was “What sub-themes, colours, and cognitive, affective and behavioural responses, figures and objects do fourth-graders portray in their paintings regarding love value?” In an attempt to seek answers, the students were given a statement about love, “Love is the magic of change.” so that they could paint connotations of love and love value. The products were later analysed and evaluated according to the picture evaluation criteria. As a result, sub-themes of love value were extracted from the paintings and displayed in Table 1.

Table 1. Frequency of Sub-Themes of Love Value Appearing in Students’ Paintings

Sub-Themes of Love Value in Students’ Paintings	f
Love for friends	115
Love for animals	89
Irrelevant	65
Love for humans	49
Love for family	44
Love of nature	41
Love/affection (for the other sex)	29
Love for mother	24
Love for teachers	16
Power of loving	13
Love for siblings	12
Love for games	10
Love for homeland	8
Love for the flag	8
Love for children/offsprings	6
Love for father	5
Love for lessons	4
Love for Atatürk	2
Love for school	2
Love for books	2

As a response to the instruction for painting associations of love and love value as evoked by the statement “Love is the magic of change”, the students produced paintings showing 19 distinct sub-themes as seen in Table 1. These sub-themes were *love for friends, love for animals, love for humans, love for family, love of nature, love/affection (for the other sex), love for mother, love for teachers, power of loving, love for siblings,*

love for games, love for homeland, love for the flag, love for children/offsprings, love for father, love for lessons, love for Atatürk, love for school, and love for books. Among all these items, the highest frequency was noted with love for friends (115 students), while the lowest frequency grew from love for Atatürk (2 students), love for school (2 students) and love for books (2 students). Irrespective of the main theme in the application, a number of 65 paintings were found not to address love value, so they were put into a distinct category called *irrelevant*. As another dimension of the paintings, the most frequently used colours were found from the students' works as shown in Table 2.

Table 2. Frequency of Colours Used in Students' Paintings

Colour	f
Blue	337
Yellow	313
Green	306
Red	276
Brown	248
Black	203
Purple	178
Pink	170
Orange	169
Flesh-coloured	74
Colourless	38
Grey	3

According to Table 2, in their paintings depicting love value, the pupils used the colours *blue* (337 students), *yellow* (313 students) and *green* (306 students) the most frequently. Of these, blue was mostly observed in painting of clouds, the sky, sea and clothes. On the other edge, *grey* was seen the least commonly (3 students) in the pupils' paintings. In other respects, some of the participants used no colours, and such samples were included in the category *colourless* (38 students) in the same table. Aside from these, the findings regarding cognitive, affective and behavioral responses pictured by the students are presented in Table 3, Table 4 and Table 5, respectively.

Table 3. Frequency of Cognitive Responses Depicted in Students' Paintings

Cognitive Response	f
Nice words	56
Unity and solidarity	18
Magic, spell	13
Celebration	8
Death	4
Marriage	3
Dreaming, daydreaming	2
Change	2
Sensitivity	1
Science	1

The table above displays the cognitive responses referred to by the pupils in their works. When the representations of the saying "Love is the magic of change", love and love value were analysed for cognitive findings, it was seen that the students used *nice words* (56 students) in speech bubbles in many instances. The

next two most often cognitive responses were found to be *unity and solidarity* (18 students) and *magic, spell* (13 students). On the contrary, the least frequent cognitive items were *sensitivity* (1 student) and *science* (1 student).

Table 4. Frequency of Affective Responses Depicted in Students' Paintings

Affective Response	f
Loving	70
Happiness, joy	38
Sorrow	24
Anger	17
Love	14
Loneliness	4
Regret	4
Not loving	4
Entertainment	2
Astonishment	2
Boredom	1

This table sets out the students' affective responses as rendered in the paintings. As a result of the analysis of the pictures inspired by the statement "Love is the magic of change" and the abovementioned two concepts, positive feedback such as *loving* (70 students) and *happiness, joy* (38 students) was heavily found. But negative reactions were also detected including *sorrow* (24 students) and *anger* (17 students). The rarest affective response was *boredom* (1 student).

Table 5. Frequency of Behavioural Responses Depicted in Students' Paintings

Behavioural Response	f	Behavioural Response	f
Handhold	55	Welcoming guests	1
Helping	30	Smelling flowers	1
Exchanging gifts	29	Kite flying	1
Offering flowers	26	Mocking	1
Caressing the head	25	Giving a yarn ball	1
Hugging	24	Extinguishing the fire	1
Giving food/feed	22	Reading a book	1
Playing games	21	Being afraid	1
Planting, watering seedlings	10	Healing	1
Travelling, wandering	8	Sleeping	1
Doing magic, spell	7	Shouting	1
Being cross with someone	6	Raising the flag	1
Warning	5	Applauding	1
Rescuing	4	Attacking	1
Holding a flag	4	Breaking	1
Sharing	4	Waiting	1
Balloon flying	3	Staring	1
Giving, receiving a balloon	3	Rescuing	1
Walking the dog	3	Leaving a note	1
Collecting rubbish	3	Kissing one's hand	1
Making peace	3	Kneeling down	1
Horse riding	3	Riding down the slide	1
Proposing marriage	3	Having a picnic	1
Cutting down a tree	2	Fishing	1

Having photo taken	2	Chatting	1
Cooking	2	Bouncing the baby in the air	1
Throwing rubbish around	2	Candle blowing	1
Playing on the swing	2	Bombing	1
Behavioural Response	F	Behavioural Response	f
Rope jumping	2	Turning into a dog	1
Crying	2	Turning into a humanbeing	1
Conflict	2	Painting/Drawing	1
Beating up/Fight	2	Having a picnic	1
Studying for lessons	2	Watching the sea	1
Swimming	2	Leaving the class	1
Cutting hair	1		

Table 5 features the behavioral responses in the students' pictures, which followed the idea "Love is the magic of change" coupled with the concept of love and love value. It was noticed that the students basically sketched *handhold (55 students), helping (30 students), exchanging gifts (29 students), offering flowers (26 students), and caressing the head (25 students)* as behavioural expositions. Oppositely, some of the behavioural impressions emerging only once (f=1) were as follows: *cutting hair, welcoming guests, smelling flowers, reading a book, applauding, kissing one's hand, fishing, candle blowing, and painting/drawing*. The results about the figures and objects most repeatedly used in the portraits on love are given in Table 6 and Table 7, respectively.

Table 6. Frequency of the Most Common Figures Depicted in Students' Paintings

Humane figures	f	Animal figures	f
Girl	225	Cat	39
Boy	218	Dog	34
Mother	75	Bird	29
Man, male	51	Butterfly	16
Father	50	Rabbit	11
Woman, female	30	Fish	8
Sibling	22	Horse	5
Teacher	22	Cow	5
Elder sister	11	Sheep	2
Elder brother	9	Bee	2
Angel, fairy	9	Lamb	1
Bad humanbeing	6	Rooster	1
Grandfather	5	Chicken	1
Aunt (mom's sister)	4	Caterpillar	1
Old humanbeing	3	Donkey	1
Witch	2	Lion	1
Grandmother	2	Bear	1
Baby	2	Monkey	1
Disabled humanbeing	2	Octopus	1
Robot	2	Swan	1
Uncle (dad's brother)	1	Flamingo	1
Police	1	Nanny	1
Guest	1	Magician	1

Table 6 exhibits the figures most used by pupils in their works about love. They widely portrayed a *girl (225 students)* and *boy (218 students)* as human figures. Other most recurrent humane figures were *mother (75*

students), father (50 students), sibling (22 students), and teacher (22 students). However, some figures embodying humans were noted with the lowest frequency ($f=1$) such as *uncle, police, guest, nanny, and magician*. When illustrations of animal figures were examined; *cats (39 students), dogs (34 students) and birds (29 students)* were seen to be considerably above the minority level. Contrarily, many other animal figures appeared only once ($f=1$) which are *lamb, rooster, chicken, caterpillar, donkey, lion, bear, monkey, octopus, swan, and flamingo*.

Table 7. Frequency of the Most Common Objects Depicted in Students' Paintings

Object	f	Object	f
Heart	170	Ice-cream	2
Sun	145	Aeroplane	2
Cloud	104	Fire	2
Tree	88	Carrot	2
House	81	Hut	2
Flower	70	Rope	2
Fruit	25	Beehive	2
Gift box	24	Grave	2
Table	24	Motor saw	2
Flag	23	Hose	2
Car	17	Kite	2
Wand, magic wand, baton	16	Vase	2
Chair	15	Carpet	2
Balloon	14	Moon	2
Food, feed	13	Tent	2
Ball	12	Wheel chair	2
Sea, lake, creek	10	Bed	2
Desk	10	Chocolate	1
Star	10	Clock/wrist watch	1
Door	9	Amulet	1
Notebook, pencil, eraser	9	Chateau	1
Rainbow	9	Bomb	1
Rubbish	8	Lettuce	1
Rain	8	Bridge	1
Rubbish bin	8	Canvas/Brush	1
Mountain	8	Key	1
School	8	Fishing rod	1
Water, water box	7	Ship	1
Park	6	Monster/Beast	1
Lightning	6	Bird's cage	1
Wood	5	Bridge	1
Window, curtain	5	Book case/shelf	1
Umbrella	5	Cable car	1
Castle	5	Hat	1
Book	5	Sugar	1
Emoji	5	Bone	1
Birthday cake	4	Pitch	1
Paper bag	4	Grocery store	1
Music, note	4	Lipstick	1
Candle	3	Pedestrian crossing	1
Bicycle	3	Atatürk's statue	1

Sapling	3	Board	1
Bench	3	Axe	1
Earth	3	Pit/Well	1
Potion	3	Pool	1
Fountain	3	Tank	1
Toy, Toy seller	3	Death's-head	1
Ring	3	Scissors	1
Traffic lamp	3	Cupboard	1
Mosque	3	Work table	1
Walkin stick	2	Basketball hoop	1

Table 7 displays the objects that were predominantly illustrated in the pupils' representations about love. They were observed to mostly draw or paint *heart* (170 students). Other popular objects were *sun* (145 students) and *cloud* (104 students). On the other side of the coin, some objects emerged at a frequency as low as 1. These included *clock/wrist watch, amulet, key, fishing rod, bird's cage, bridge, axe, and scissors*.

Findings Regarding Sub-Problem Two

The second and the last research problem here was "What views do fourth-graders have regarding love value?" The semi-structured interview questions were addressed to the participants in search of answer to this question, and the responses were analysed to yield the following results. At the outset, the outcomes regarding impressions of love value on students were listed in Table 8.

Table 8. Frequency of Representations of Love Value in Students' Paintings

Code	F
Family, love for family	12
Friends, love for friends	10
Happiness/joy	9
Hugging	6
Animals, love for animals	6
One's loving another	5
Teacher, love for teachers	5
Mom	4
Respect, have respect	3
Fellowship	2
Exchanging gifts	2
Peace	2
Sibling	2
Dad	2
Helping, helpfulness	2
School, love for school	2
Kissing	2
Sharing	2
Giving value/weight to someone	2
Beloved persons	2
Love of nature	2
Not lying	2
Love for lessons, studying for lessons	2
Other	35

Table 8 compiles embodiments of love value from the students' perspective. It was found that the majority of the students expressed opinions as *family, love for family (12 students), friends, love for friends (10 students)* and *happiness, joy (9 students)*. Likewise, the number of students who reported *hugging (7 students), one's loving another (6 students), and teachers, love for teachers (6 students)* was also close to the majority. Also, a lot of ideas emerged with the smallest frequency of 1 (f=1), falling under the group "Other". These contained *togetherness, solidarity, tolerance, kissing my mother, citizenship, my fish that died, one's being happy to see another, homeland, saying good things, not being cross with others, having fun together, spending time, not doing evil, not betraying, and saying nice words*. The students' direct statements are exemplified below for further insight into this aspect:

- "Love reminds things like fellowship, peace, not being cross with others, having fun together, spending time, believing the other person, not lying, following the truth, behaving well, not doing evil, not betraying." (Female Participant 41)
- "Family comes to my mind. Then the people I love come to my mind. I love animals so much, animals come to my mind. And homeland comes to my mind." (Male Participant 169)
- "Happiness, sharing, exchanging gifts, friendship, happiness in the family, happiness with animals, love for school, love of nature." (Female Participant 184)

As another token of the students' perceptions regarding love, the findings regarding the receiver of love are arranged in Table 9.

Table 9. Frequency of Target of Love from Students' Perspective

Code	f
Animals	24
Teachers	23
Friends	22
Family	22
Mom	17
Dad	14
Humanbeings	11
Nature	11
Relatives	9
Siblings	8
Homeland	5
School	4
Living things	3
Plants	2
Good-mannered persons	2
Books	2
Other	12

Examination of Table 9 reveals that most of the students believe that love is felt towards *animals (24 students), teachers (23 students), friends (22 students), and family (22 students)*. Equivalently, a high number of reference was made to *mom (17 students), dad (14 students), humanbeings (11 students), and nature (11 students)*

among natural recipients of love. On the other hand, the group called “Other” was established to contain persons or things that are to accept love with only the smallest recurrence ($f=1$). Some of the suggestions in this respect were *God, myself, my toys, acquaintances, grandpa, trees, people around us, elders, the flag, games, society, and a belonging of us*. Below are given direct quotes from some of the interviews:

- “We can have love for all people. For our kinsmen, family, animals, relatives.” (Female Participant 38)
- “We have love our family, living things, animals, our friends, teachers, people around us.” (Female Participant 174)
- “For example, I have love for my family the most. It is the same for most people. We have love our friends. I mean, we have love for people we live with and with whom we are in a close environment. We also have love for the teacher.” (Male Participant 253)

Besides what is mentioned above, Table 10 lists findings from another question in the interview form, which enquires when or why the respondents last felt love as far as they reported.

Table 10. Frequency of Reported Place or Time Students Last Felt Love

Code	f
When I hugged mom	7
When mom kissed	3
When I chatted with mom	2
On my birthday	2
When I hugged my elder sister	2
On Teachers' Day	2
When I went on a trip	2
When I missed mom	1
When I did activities with mom	1
When mom bought me a gift	1
On Mothers' Day	1
When my friend and I played a game	1
When I made new friends	1
When dad bought my favourite toy	1
When the teacher put me in the “love” club	1
When I went to the same school with my friends	1
When my friend gave me a gift	1
When dad bought me a gift	1
When the teacher taught one of my favourite topics	1
When I hugged grandma	1
When I went on a picnic	1
When I hugged dad	1
When my younger sibling obeyed what I said	1
When I saw my teacher	1
When grandma accepted my offering	1
When we congratulated each other's bairam	1
When my sibling was born	1
When my hair was cut as I wanted	1
I don't remember	1

As listed in Table 10, most students pointed out that they usually felt the love at times such as *when I hugged mom (7 students)*. Other remarkable instances were reported as *when mom kissed (3 students)*, *when I chatted with mom (2 students)*, *on my birthday (2 students)*, *when I hugged my elder sister (2 students)*, and *on Teachers' Day (2 students)* in their own words. On the contrary, the smallest frequency (f=1) encompassed a great number of remarks such as *when I missed mom*, *when mom bought me a gift*, *when my friend and I played a game*, *when I hugged dad*, *when dad bought me my favourite toy*, *when I made new friends*, and *when my sibling was born*. On top of these, some of the replies for this question caught the attention and sounded strange. For instance, some respondents uttered occasions like *I don't remember*, *when grandma accepted my offering*, *when the teacher taught one of my favourite topics*, and *when my hair was cut as I wanted*. In response to the question discussed here, some of the suggested answers are copied below:

- *"I felt it on my birthday. I wasn't aware that it was my birthday; I had overnighted at my aunt's, so I was shocked when I arrived home. They made me a surprise, and I felt it there."* (Male Participant 28)
- *"It happens every day. One day, I was at school, when I left school, I went to my mother, she hugged me, she showed me love, I felt it there."* (Female Participant 38)
- *"It happened last night, it was my father's birthday, I hugged him and felt it there."* (Female Participant 311)

Moreover, the students' views were analysed to find out their attributions to a loving person, as shown in Table 11.

Table 11. Frequency of Traits of a Loving Person Reported by Students

Code	f
(A loving person is) respectful	13
(A loving person is) tolerant	10
(A loving person is) happy/joyful	10
(A loving person is) honest	7
(A loving person is) helpful	6
(A loving person) loves humanbeings	5
(A loving person is) a truth teller	3
(A loving person is) a sharer	3
(A loving person is) good-hearted	2
(A loving person) has a smiling face	2
(A loving person) does not say bad words	2
(A loving person) never fights	2
(A loving person) loves, has respect for animals	2
(A loving person is) optimistic	2
(A loving person is) a good person	2
(A loving person) studies lessons hard	2
Other	77

As can be seen from the table above, a considerable part of the students believe that a loving person should be *respectful (13 students)*, *tolerant (10 students)*, and *happy/joyful (10 students)*. The next largest category in this table was "Other", mostly covering ideas suggested only once (f=1) such as *(A loving person is) affectionate*,

empathetic, positive, not pessimistic, warm-hearted, successful, (A loving person) has good personality, treats everyone well, doesn't throw rubbish around, tries not to break anyone and establishes good relations with peoples. Below are quoted a choice of statements recorded during the interviews:

- *“(A loving person) respects their friends, nature and family, and tries not to break anyone. Your friends will approach you better then. If you fight with your friends, you will be lonely.” (Male Participant 284)*
- *“(Loving people are) Smiling. They have a warm heart. They speak sweetly. They have got love in themselves.” (Female Participant 334)*
- *“(A loving person is) tolerant, respectful, neutral, not impolite, happy, a person who can express their feelings, establishes good relationships with people, shares their feelings whenever and wherever they want.” (Female Participant 450)*

The analysis continued with the views on consequences of avoiding being a loving person and the corresponding findings are given in Table 12.

Table 12. Frequency of Students' Anticipations about Consequences of Being an Unloving Person

Code	f
We will become a bad person	8
No one will love us	8
We cannot make friends at all	5
We will be lonely	4
We will be angry, irritable	3
We will fight, become quarrelsome	3
We won't be a sharer	2
We will become mean	2
We will become ill-tempered	2
We will become unhappy	2
Life will be too bad	2
We will be sad	2
Other	90

Table 12 summarises the probable effects of avoiding being a loving humanbeing. As can be easily seen, the highest share was taken by those saying *we will become a bad person (8 students)*, *no one will love us (8 students)*, and *we cannot make friends at all (5 students)*. Despite not having an equal frequency, a few other ideas were suggested often, which were *we will be lonely (4 students)*, *we will be angry, irritable (3 students)*, *we will fight*, and *we will become quarrelsome (3 students)*. Lastly, it was seen that an important number of answers were organised under the category named “Other”, all of the individual items showing the least frequency of 1 (f=1). Some of such responses were *we will have no friends*, *we will not be able to get along well others*, *we will hurt others*, *we might harm our surrounding*, *we will tell lies all the time*, *we will do bad things*, *we will not be able to make friends*, *everyone will kill each other*, *everyone will treat each other badly*, *we will have difficulty starting friendship*, *we will be selfish*, *we will not be able to be happy*, and *we will treat everyone badly*. In this connection, a few sentences from the interviews are quoted below:

- “It will make our life even more difficult. If we are loving (persons), we can concern ourselves with our lessons. If we are bad, we will have our mind on elsewhere. Our friends will not love us at all. Even our family may not love us.” (Male Participant 104)
- “We cannot live in solidarity. If people didn't love each other, they wouldn't get along. We will be insensitive. We will stay lonely. We cannot play games in solidarity with our friends. We will have to play alone. Your friend won't show love or respect to you.” (Female Participant 133)
- “We won't be loved by other people. We will lose favour with our teachers. We will have difficulty making friends. Our relations with friends and teachers will decrease, we will become unhappy, we cannot express our feelings. In a situation where we are sorry, we cannot tell others.” (Female Participant 450)

In answer to another interview question, Table 13 displays findings about lessons hosting activities around love value in the students' schools.

Table 13. Frequency of Lessons with Activities on Love Value Reported by Students

Code	f
Turkish Language	23
Social Studies	19
Painting/Visual Arts	12
Human Rights	11
Science	9
Religious Culture	6
Traffic	6
Knowledge of Life/Social Studies	5
Physical Education	3
Mathematics	3
Game and Physical Activities	3
Music	2
I don't remember	2
English Language	1

The table above shows that most of the students join activities related with love value as a part of *Turkish Language* (23 students), *Social Studies* (19 students), *Painting/Visual Arts* (12 students) and *Human Rights* (11 students) in their schools. Some other students reported *Science* (9 students), *Religious Culture* (6 students), *Traffic* (6 students), *Knowledge of Life* (5 students), *Physical Education* (3 students), *Mathematics* (3 students), *Games and Physical Activities* (3 students) and *Music* (2 students) as host of such activities. Apart from these, some other reportings were recorded with decreasing frequency such as *I don't remember* (2 students) and *English Language* (1 student). Some of the students' statements are given below as they are:

- “In all lessons. Turkish language, mathematics, science, social studies. (Female Participant 38)
- “The topic of love sometimes comes in painting (lessons), Turkish language.” (Male Participant 104)
- “There is help for the elderly in human rights (lessons), traffic (lessons). There is love in some texts in Turkish language (lessons).”(Male Participant 284)

- "In science (lessons). Along with love for homeland in social studies. There are stories in Turkish language (lessons)." (Female Participant 334)
- "Some texts are on love in social studies, Turkish language (lessons)." (Male Participant 253)

Under the last item in the interview forms, the students' findings regarding the place of teaching love value are given in Table 14.

Table 14. Frequency of Students' Suggestions on Where to Teach Love Value

Category	Reasoning	f
Everywhere	There is love everywhere	2
	Everywhere there are people you love	1
	We apply our school learnings at home and around	1
	We become bad in absence of love, but good in other places	1
	Our behaviours can be bad everywhere	1
	We should show love, respect, tolerance to every person	1
	There should be love, respect everywhere	1
	We see that there is more love around	1
	We are learning at school too	1
	We learn at home with our parents' love	1
	If we are a black-hearted person, we cause harm at both school and home and for those around	1
	Love is a valuable thing	1
	People cannot live without love	1
	If people do not share, others cannot learn to share	1
	We can love something anywhere	1
	Family has to give education starting from birth	1
	The child needs to show it in the social circle	1
	It is taught in lessons at school	1
	Love is felt for teachers, friends at school	1
	Love is felt for animals, nature in the environment	1
	Love is felt for family at home	1
	You learn at home with love for mother, father	1
	You learn at school while teacher is teaching the lesson	1
In the surroundings/ environment	There are more people in the social circle	5
	Everyone needs to know love	1
	There are more living things in the environment	1
	Everyone sees in the surroundings	1
	People around take after you	1
	All people are filled with love	1
	You learn too when you teach love to those around you	1
	There is more love around	1
	We need to feel more love for the surroundings/environment	1
	There are more things to love in the surroundings/environment	1
	There are always people around, you help them	1
	Those who do not go to school can learn in the surroundings/environment	1
	The good and the bad around can teach each other	1
When people apply love to each other, you better learn what love is	1	
	The teacher teaches and shows	2
	Better learned from teachers	1
	There may not be a good example around	1

	Some in the family may know wrong	1
	There are more intensive classes at school	1
At school	We learn everything at school	1
	We learn better at school	1
	Students at school take after you	1
	School becomes a loving place	1
	If there is no love at school, we won't love friends	1
	If there is no love at home, we won't love our parents	1
Evde	Everything comes with our family since we are born	1
	Our mother warns when something happens	1
	Our mother feels love	1

Table 14 gives an account of suitable places for teaching love value from the students' point of view. It can be seen that more than half of them defended that love should be taught *everywhere* (24 students). This view was justified by saying "there is love everywhere", "everywhere there are people you love" and "we can love something anywhere". Another large group of respondents were noted to believe that love value should be learnt *in the surroundings/social circle/environment* (18 students) and *at school* (11 students). The reasoning behind the former preference was mostly "there are more people in the social circle". Those opting for teaching of the value at school argued that "the teacher teaches and shows". The frequency of mentioning decreased to the lowest level in the case of *at home* (4 students). The supporters of this view defended their views by saying "if there is no love at home, we won't love our parents", "everything comes with our family since we are born", "our mother warns when something happens" and "our mother feels love". Some of the relevant statements are quoted below for deeper understanding:

- "More at school. Because there are more intensive classes at school. We learn everything there already. We can learn better there. We have got friends and so on." (Male Participant 104)
- "Everywhere. Because there is no such thing as love is in a certain place. There is love everywhere. There is love in our surroundings, family, school and this must be taught everywhere." (Female Participant 174)
- "At school and home. Because our teacher tells, shows us at school. At home, our mom warns us when something happens. It is not taught much in the surroundings. Not many people are concerned with us, they just warn us sometimes." (Male Participant 284)
- "In the environment because we will see that there is more love if it is taught in the environment. We are learning at school too in fact. If it is in the environment, there are humanbeings, animals, all living things. As for at home, with our parents' love. In fact, it is taught everywhere." (Female Participant 419)

CONCLUSION and DISCUSSION

In line with the first research problem, the students were asked to paint what is brought to their mind in relation to love and love value as they heard the statement "Love is the magic of change." It was found that they hinted at 19 sub-values or ideas associated with love value. The complete list contained *love for friends, love for animals, love for humans, love for family, love of nature, love/affection, love for mother, love for teachers, power of loving, love for siblings, love for games, love for homeland, love for the flag, love for*

children/offsprings, love for father, love for lessons, love for Atatürk, love for school, and love for books. It can thus be confidently said that the participant students' perceptions regarding love value are quite varied. Similarly, the research of Ak Tefek (2016) with the aim of identifying student views on and acquisition levels of values taught in Knowledge of Life course filed students' paintings which mean loving humanbeings (loving friends), loving family members, loving home, loving nature and loving animals. In our research, the leading idea associated with love in paintings was *love for friends*. This can be stemming from the respondents' reality period considering the characteristics of their age group (9-12 years). These ages correspond to late years of basic education and are also called "faction" or "disobedience" period (Artut, 2006). This developmental period covers the onset of adolescence, which is characterised with cognitive changes and developments, and these introduce new actions such as the adolescents' exploring the surroundings, increased interaction with peers at school and acting independently on the family in some instances, and thus tendency to form groups of friends (Geçen, 2018). This fact might have urged the young illustrators to chiefly picture love for friends as a symbol of love value. On the other hand, it was an unexpected finding that the students gave a very small place to *love for Atatürk, love for school and love for books*. Apart from these, some paintings were classified separately for no visible bonds with love value.

As a dimension of painting, colour(s) preferred often is/are used to make inferences about children's inner world and both positive and negative emotions (Çankırılı, 2012: 206). The students in our research used a large array of colours in their art works. The colours *blue, yellow and green* came to the fore front among all others. Besides this, most of the students were observed to use the entire surface of the paper for painting their impressions. In a similar research by Buyurgan and Demirel (2013) examining the effects of television series on children, the most preferred colours were noted to be blue, black, green, red and orange. This finding seems to be in compliance with our finding. Of the colours, blue was used to dye clouds, sky, sea and garments. Çankırılı (2012: 209) also wrote in his book that blue is the colour of seas, lakes and clouds in kids' paintings. A further detail was that the girls completed their art works by using a higher number of different colours and they were able to use them with more talent compared to the other sex. In a similar vein, Bostancı (2006) reached the conclusion that female students are more successful than their male peers at using a diversity of colours. The males, specifically, used the colour grey the least, and even some students used no colours in their drawings or paintings. To our current knowledge, avoidance of colours in art works about certain topics might be an indicator of the painting child's emotional deprivation and probable disposition to asociality (Davido, 2014: 35). However, Kınıcıoğlu (2009) was at variance with our findings as it showed that green was the most popular colour while purple was the least favourite one in the students' paintings.

Students' cognitive, affective and behavioural responses constitute another body of findings in our research. First, the students usually filled speech bubbles with *nice words* in their pictures depicting love, which is a sign of their cognitive responses. A number of other cognitive situations were also often in sight such as *unity, solidarity, magic and spell*. In contrast, the rarest cognitive depictions were *sensitivity and science*. Likewise, Buyurgan and Demirel (2013) analysed art works of students and concluded that the participants' cognitive

domain was largely stimulated by abstract concepts streaming in serial films such as unity-togetherness, death, magic and poverty, so they imitated scenes embodying such concepts. In the same vein; Buyurgan, Küpeli and Yıldız (2015) figured out ideas like unity-togetherness, deprivation, victimisation and death in students' pictures about games. Secondly, affective responses generally included positive statuses such as *loving, happiness and joy*. However, some students depicted negative reactions such as *sorrow and anger*. The last and the least of such responses was *boredom*. The analysis of Buyurgan and Demirel's research (2013) in the same terms demonstrates that the students' illustrations were dominated by abstract concepts like fear, happiness, sarcasm, amusement, love-affection, superiority, helplessness, anxiety and anger. Support is extended by Buyurgan, Küpeli and Yıldız's research work (2015) since they also compiled practical works transferring scenes of helplessness, happiness, fear, anger, surprise, love/affection and sorrow/loneliness. Thirdly, the analysis of behavioural responses demonstrated that the students tried to represent *handhold, helping, exchanging gifts, offering flowers and caressing the head* more than often.

In addition to the foregoing, the pupils mostly portrayed humanbeing in the form of *a girl and a boy* in their depictions of love. Other frequently shown figures of humanbeings were *mother, father, sibling and teacher*. Buyurgan, Küpeli and Yıldız (2015), in their study analysing paintings, noticed that humanbeings were drawn in the form of a boy most of the time. In a similar study by Tozduman Yaralı, Özkan and Güngör Aytaç (2016), it was seen that 7-year old kids depicted their favourite humanbeing as a friend, and it was followed by an elder sister/brother, teacher and father in a decreasing order of frequency. Again, they found that ten year-old children used figures of friends for their favourite person, leaving family members in the back. When animal figures in the pictures are examined, it is understood that they usually painted domestic animals such as *cats, dogs and birds*. In her book, Davido (2014: 46) pointed out that children mostly draw pets, which is typically a sign of good compliance between kids and their social surroundings. As for objectified versions, it is seen that the students substantially inserted *hearts* in their paintings. Since love is believed to take place in the heart or bosom, love and love value is paired with this organ in Turkish language and culture (Yıldız, 2013: 8). In the present research, the image of the heart was ordinarily used to narrate love value. Apart from that, *sun and clouds* were the other frequently emerging objects associated with love value in the paintings. Sun-cloud and sun-mountain compositions are among the earliest compositions. The sun and accompanying cloud and mountain consistently appear in children's paintings as a symbol of happiness, joy and integrity. They are not customary in unhappy themes (Paktuna Keskin, 2012: 32). Likewise, Buyurgan, Küpeli and Yıldız (2015) demonstrated that objects such as such as a cloud, tree, car, sun, ball, grass, house and flag are mostly rendered in art works narrating games.

When it comes to the findings under the second research problem, the students referred to *family, love for family, friends, love for friends and happiness, joy* as soon as they started talking about love value. Still, there were quite a lot students who mentioned *hugging, one's loving another, teacher, and love for teachers*. It can be suggested that fourth-grade students are capable of defining love with the help of a variety of concepts and in broad terms. There are studies in the literature that are in agreement with our findings. In the work of

Tozduman Yaralı, Özkan and Güngör Aytar (2016), it was observed that children aged seven and ten put love concept into words by using key words such as “sharing, happiness, loving, being respectful/tolerant, treating well, exchanging gifts, beautiful emotion, happiness”. Ak Tefek (2016) also found out that the students visualise love as loving a humanbeing (loving someone or a friend), loving those having a blood-relation (mother, father, sibling, uncle, aunt, etc.), loving animals and loving nature. In the research of Ramazan and Öveç (2017), the students regularly replied to the question “What is love?” by saying “I don’t know”. Nevertheless, the occurrence of responses such as “(Love is) loving somebody, friendship, love, a beautiful thing, happiness, hugging/giving a hug, living, loving your sibling, my mom, treating one well, sharing” support the findings in the current research.

Our findings regarding “what or who to love” reveal that the pupils mentioned *animals, teachers, friends* and *family* in most cases. It implies that the students tend to believe that love is something for those in the immediate surroundings. Also, a large number of students reported *mother, father, humanbeings* and *nature* as probable addresses of love.

As for the responses about where/when they last felt love, they consistently said *when I hugged mom*. Some of the respondents mentioned *when mom kissed, when I chatted with mom, on my birthday, when I hugged my elder sister* and *on Teachers’ Day*. In a similar manner; Tozduman Yaralı, Özkan and Güngör Aytar (2016) found that children aged seven and ten expressed their views about ways of showing love by referring to acts such as ‘hugging, kissing, ‘exchanging gifts’, ‘making a surprise’ and ‘showing respect’.

On traits of a loving person, a considerable number of the students told that a loving person is *respectful, tolerant* and *happy/joyful*. In connection with that, they predicted probable consequences of being an unloving person as *we will become a bad person, no one will love us, and we cannot make friends at all*. Reference was also made to negative expectatios like *we will be lonely; we will be angry, irritable; and we will fight, become quarrelsome*. Kayadibi (2002) stated that there is hate, distress and failure where love does not exist; whereas love is coupled with joy, happiness, peace, success and industriousness.

When it comes to lessons where students engage in activities animating love value, the highest number of reference was seen to be attached to *Turkish Language, Social Studies, Painting/Visual Arts* and *Human Rights*. The first rank of Turkish language lesson in this respect might be due to the abundance of texts related to love in coursebooks for this lesson. Other school subjects were also said to feature love-related practises. These were *Science, Religious Culture, Traffic, Knowledge of Life, Physical Education, Mathematics, Games and Physical Activities* and *Music*. It is worth noting that some respondents simply replied by saying *I don’t know*. Another finding is that the students engage in such activities during *English Language lessons* the least. The reason behind such a low frequency could be the conception that English lessons are allocated for teaching basic knowledge in that foreign language, leaving the substantial task of values education to be performed in Turkish-medium lessons like *Knowledge of Life, Social Studies* and *Turkish Language*.

As the last finding, the students stated almost habitually that love value should be taught everywhere. They justified their responses with arguments such as *there is love everywhere, everywhere there are people you love, and we can love something anywhere*. However, a significant number of other students have the opinion that love value must be taught *in the surroundings/social circle/environment and at school*. The reasoning for the former suggestion appeared as *there are more people in the social circle*. The other suggestion, *at school*, was grounded on the argument that *the teacher teaches and shows*. The smallest portion belongs to those believing that love value must be taught *at home* because *if there is no love at home, we won't love our parents; everything comes with our family since we are born, our mother warns when something happens, and our mother feels love*, as reported by students themselves. Kayadibi (2002) pointed out in his study that love should be continuous in the family, school and every sphere of life.

RECOMMENDATIONS

Departing from the results of the research, a number of recommendations were proposed for different target audiences:

1. Considering the importance of a loving environment in education (Aydın, 2006: 147; Solak, 2009: 28), the importance of a warm environment in schools should be emphasised and all stakeholders of value education (school, teacher, parent, student, etc.) should contribute to this environment.
2. In order to train families and educators on building an affectionate environment, using the language of love at home and at school, etc, applied training sessions should be organised under the title of "Love Education".
3. Despite the fact that the updated curriculum necessitates a process-oriented approach rather than a success-oriented education system that is reliant on examinations and memorisation of information, students' test anxiety can be managed by arranging social, cultural, athletic and artistic activities around love value.
4. Generations who see and feel love around them are nominees to keep love alive. For this reason, students should be given chances to get acquainted with loving settings as much as possible in the family, school and media.
5. In this research study, students' perceptions of love value were analysed after collecting data with a "Personal Information Form", the "Practical Work on Love Value (Paint It!)" and a "Semi-Structured Interview Form". It seems beneficial to look into perceived love value of teachers, school administrators and parents by using similar methods.

ETHICAL TEXT

" in this article, journal writing rules, publishing principles, research and publishing ethics rules, journal ethics rules are followed. Responsibility belongs to the authors for any violations related to the article."

REFERENCES

- Ak Tefek, F. (2016). *Hayat bilgisi dersindeki değerlere yönelik öğrenci görüşleri ve edinim durumları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Ahi Evran Üniversitesi.
- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29184/312499>
- Akdağ, H. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-1. R. Turan, A.M. Sünbül & H. Akdağ, (Eds.), *Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri* (s. 1-24). Pegem Akademi.
- Akyol, Ş. (2010). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan sevgi temasının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.
- Artut, K. (2006). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Aydın, M. Z. (2006). *Ailede çocuğun ahlak eğitimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Beldağ, A. (2019). Karakter ve değer eğitimi. S. Z. Genç, A. Beldağ, (Eds.), *Öğretim programlarında değer eğitimi içinde* (1. Baskı, s. 136-143). Pegem Akademi.
- Bostancı, F. (2006). *Çocuk resmini konu, çizgi, şekil ve renk açısından değerlendirme* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Buyurgan, S. & Demirel, İ. N. (2013). Effects of television series on 11-12 year old children. *Turkish Journal of Teacher Education*, 2(1), 19-35.
- Buyurgan, S., Küpeli, A. E. & Yıldız, U. (2015). *Sokakta çalışan çocukların oyun kavramına yönelik duygularının resimlerine yansımaları*. IFAS "Uluslararası Güzel Sanatlar Sempozyumu", Selçuk Üniversitesi, Görsel Sanatlar Fakültesi ve Sanat ve Tasarım Fakültesi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E, Karadeniz Ş. & Demirel F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Creswell, J.W. & Miller, D.L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *College of Education, The Ohio State University*, 39(3), 124-130. https://doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2
- Çankırılı, A. (2012). *Çocuk resimlerinin dili*. Zafer Yayınları.
- Davido, R. (2014). *Çocuğunuzu resimlerinden keşfedin* (Çev. Ed. E. Çakmak). Kuraldışı Yayınları.
- Fromm, E. (1994). *Sevme sanatı*. Akış Yayınları.
- Geçen, F. (2018). Çocuğun gelişim basamaklarına göre figürleri ele alma biçimleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 5(10), 60-83. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/41162/497823>
- Hökelekli, H. (2011). *Ailede, okulda, toplumda değerler psikolojisi ve eğitimi*. Timaş Yayınları.
- Kanıcioğlu, A. (2009). *Cinsiyet farklılıklarının çocuk resmine yansımaları (10 yaş çocuk resimleri üzerine bir araştırma)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kayadibi, F. (2002). Sevgi faktörünün eğitim verimliliği üzerine etkisi. *İ.Ü İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (5), 33-50. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuilah/issue/969/10930>
- Ladner, L. (2003). *The lost art of compassion: Discovering the practice of happiness in the meeting of buddhism and psychology*. Harper Collins.

- Önlen, M. (2017). *Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan sevgi-saygı ve hoşgörü değerlerinin ulusal gazete haberlerine yansımaları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Gaziosmanpaşa üniversitesi
- Özden, H. Ö. (2004). Türk Vakıf Kurumunun duygusal ve felsefi temelleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 339-349. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/31916>
- Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve öğretim*. Pegem Akademi.
- Özmen, F. (1999). Etkili eğitimin gerçekleştirilmesinde duyuşsal alanın önemi -sevgi eğitimi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 193-198. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/71980>
- Paktuna Keskin, S. (2010). *Çocuk çizgilerindeki giz, çöp çocuk* (8. Baskı). Boyut Yayıncılık.
- Ramazan, O. & Öveç, Ö. (2017). 66-72 aylık çocukların sevgi, mutluluk, korku, üzüntü duygularını tanımlama durumlarının ve resmederken kullandıkları renklerin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 265-289. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uefad/issue/29968/323434>
- Sağlam, E. & Genç, S. Z. (2014). İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler programında belirlenen değerlerin kazanım düzeyleri ve bu süreçte karşılaşılan güçlüklerin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 106-118.
- Solak, A. (2009). *Evde ve okulda sevgi eğitimi*. Hermes Yayınları.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2015). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (1987). Eğitim ortamında sevgi. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 65-77. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7835/103149>
- Şahin, Ş, Ökmen, B. & Kılıç, A. (2018). Sevgi eğitimi dersi alan öğrencilerin sevgi ve sevgi eğitimi dersine dair görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 176-197. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/enad/issue/43049/521535>
- Şimşek, N. (2013). Hayat bilgisinde kişisel nitelik (değer) öğretimi. *International Journal of Social Science*, 6(1), 1325-1346. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS_511
- TDK. (2020). Türk dil kurumu sözlükleri. <http://sozluk.gov.tr/> adresinden 03.07.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Tozduman Yaralı, K., Özkan, H.K. & Güngör Aytar, A. (2016). Yedi ve on yaş çocuklarının sevgiyi ifade ediş biçimlerinin çizdikleri resimlere yansımaları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2181-2194.
- Ulusoy, A. (2005). *Gelişim ve öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Variş, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme*. Alkım Yayınları.
- Yaman Atalay, D. (2013). *2012-2013 öğretim yılı ilköğretim 6.sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan 'sevgi ve duygular' temalarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisan tezi]. Celal Bayar Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. (2004) . *Sevgiye yolculuk*. İzdüşüm Yayınları.
- Yıldız, E. (2013). *Türkçede sevgi sözleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yiğittir, S. & Öcal, A. (2010). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin değer yönelimleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 407-416.
- Yin, R. (2003). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks: Sage Publication.

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SEVGİ DEĞERİNE YÖNELİK ALGILARI

ÖZ

Bu araştırmada, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, çok yöntemli nitel çalışma olarak desenlenmiş betimsel özel durum çalışmasıdır. Çalışma grubu, 478 ilkokul dördüncü sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak; “Kişisel Bilgi Formu”, “Sevgi Değerine Yönelik Uygulama Çalışması” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin sevgi değeri ile ilgili 19 farklı alt boyutta resim yaptığı belirlenmiştir. Bu durumda öğrencilerin sevgi değerine yönelik algılarının çeşitlilik gösterdiği anlaşılmıştır. Öğrenciler sevgi ile ilgili resimlerinde daha çok arkadaş sevgisine yer vermişlerdir. Bunun yanında öğrencilerin resimlerinde en az Atatürk sevgisi, okul sevgisi ve kitap sevgisine yer vermiş olmaları dikkat çekmiştir. Öğrenciler resimlerinde çok sayıda renk kullanmışlardır. Öğrencilerle yapılan görüşmelerden elde edilen sonuçlarda dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgiyi çeşitli kavramlarla ve geniş bir çerçevede tanımlayabildikleri, öğrencilerin daha çok yakında bulunan kişilere sevgi duyulacağı yönünde bir algısının olduğu görülmüştür. Öğrenciler sevgi değerine yönelik etkinlikleri çoğunlukla Türkçe, Sosyal bilgiler, Resim/görsel sanatlar ve İnsan hakları dersinde yaptıkları yönünde görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler sevgi değerinin nerede öğretilmesi gerektiğine yönelik görüşlerinde ise çoğunlukla her yerde öğretilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Küçük yaşlarda kazanılan davranışların daha kalıcı olduğu düşünüldüğünde sevgi değeri eğitiminin okul öncesi dönemleri de kapsayacak şekilde planlanarak bu değerın doğrudan kazandırılmasına yönelik çalışmalar yapılmalı ve öğrencilerde doğru sevgi anlayışı oluşturulmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, ilkokul dördüncü sınıf öğrencileri, sevgi değeri

GİRİŞ

Kültürel birikimin hızlı olması, bilim ve teknolojiadaki gelişmeler, küreselleşen dünyada farklı toplumların birbirleriyle etkileşime girmesi şüphesiz ki toplum ve aile yapısında var olan değerleri etkilemektedir. Bu değişim ahlaki, sosyal, kültürel boyutta yaşamın her alanında özellikle de eğitim kurumlarında kendini göstermektedir (Sağlam ve Genç, 2014). Temel amacı iyi davranışlar kazandırmak, iyi vatandaş yetiştirmek, toplumsal yaşama uyum sağlamak ve kültür aktarımı yapmak olan okullarda değerler eğitimi verilmektedir (Akbaş, 2008; Şimşek, 2013; Yiğittir ve Öcal, 2010). Değerler eğitimi, saygı, sevgi, sorumluluk, dürüstlük ve adalet gibi evrensel bazı değerlerin doğruluğunu vurgular ve öğrencilerin bunları anlamalarını, bunlara önem vermelerini ve yaşamlarını bu değerlere göre yaşamaları konusunda kendilerine yardımcı olur (Yaman Atalay, 2013: 1). Değerler eğitimi, doğru ve etkili bir şekilde yapıldığı zaman bireyin gelişimine önemli katkıları olmaktadır. Yanlış ve sistemsiz yapıldığında ise bireylerde sorun kaynağı olabilmektedir. Günümüzde yanlış bir takım inançların, davranışların çoğunun küçük yaşlarda alınan yanlış bilgi ve eğitimden kaynaklanmakta olduğu bilinmektedir. Birçok yanlış fikir ile işlenen suçlar değerler eğitiminin doğru ve etkin olarak yapılamamasından kaynaklanmaktadır. Bu sebeple değerler eğitiminin, özellikle de eğitim kurumlarında öğrencilere çeşitli programlar aracılığıyla doğru bir şekilde verilmesi gerekmektedir (Yel ve Aladağ, 2009: 118). Bu bağlamda özellikle ilkokullarda değerler eğitimi ele alınmaya başlanmıştır. Nitekim Akdağ'ın (2009) da belirttiği gibi ilkokul basamağı, eğitim biliminin gereklerine uygun, ilkel ve duyarlı olunması gereken önemli bir dönemdir. Kişiliğin büyük oranda şekillendiği ilkokul kademesinde, değerler eğitiminin sağlıklı bir şekilde verilmesi, çocuğun ileriki yaşamı için dengeli bir kişilik oluşturması bakımından önemlidir (Yel ve Aladağ, 2009: 118). Bir toplum, geleceğini ancak her yönüyle iyi yetiştirmiş, değerlere sahip, donanımlı bireyler tarafından inşa eder. Bu bireylerin yetişme süreci, önce ailede daha sonraki dönemlerde okulda devam eder. İlkokul çağından başlayıp belirli değerleri bireylere kazandırmak eğitim sisteminin en önemli görevleri arasında görülmektedir (Özden, 2010: 11).

Öğretim programları, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin amaç, içerik, kapsam ve süre bakımından ele alındığı bir yapıdır. Varış' a (1996) göre öğretim programı, *"eğitim programı içinde ağırlık taşıyan, genellikle belli bilgi kategorilerinden oluşan ve beceriye ve uygulamaya ağırlık tanıyan, bilgi ve becerinin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına dönük bir program"* olarak tanımlanmaktadır. 2018 yılında güncellenen öğretim programları temel eğitim ve ortaöğretimde kademeli geçiş yerine bütün basamaklarda uygulamaya koyulmuştur. Bu güncellemeden en fazla etkilenen program ögesi değer eğitimi başlığı olmuştur. 2018 öğretim programlarında giriş bölümündeki başlıklarda standartlaştırılmaya gidildiği ve neredeyse her başlıkta değerlere vurgu yapıldığı görülmektedir (Beldağ, 2019: 143). Sevgi değeri, 2018 yılında ilkokul öğretim programlarına eklenen kök değerler içerisinde yer alan en önemli değerlerden biri olmakla birlikte alt boyutları ile düşünüldüğünde birçok değerün öncüsü olan kök çatı değer olma özelliğine de sahiptir. Sevgi, sosyal bir varlık olarak, insan olmanın gerektirdiği doğal bir ihtiyaçtır. Maslow'un sıraladığı ihtiyaçlar hiyerarşisinde sevgi, temel olarak belirlenen fizyolojik ve güven gereksiniminden sonra gelmektedir. Bununla beraber, sevginin, temel gereksinimlerin de önüne geçerek ilk sırada yer alacak kadar güçlü bir gereksinim

olduğunu gösteren sayısız örnek vardır (Özmen, 1999). İnsanlar arası çatışmaların azaltılmasında değerler eğitimi ve bu eğitim yoluyla verilecek evrensel değerler büyük öneme sahiptir. Bu evrensel değerlerin başında “sevgi değeri” gelmektedir. Çünkü sevgi insanı-insana, insanı-doğaya, insanı hayvana yaklaştıran ve arada bağ kurabilen önemli bir değerdir. Değerler eğitimi ile sevgi değerinin kazandırıldığı bireyler, insanlığa, doğaya ve tüm canlılara karşı; duyarlı, hoşgörülü, saygılı, sorumluluğunu bilen bireyler haline gelirler. Böylelikle toplum içerisinde mutlu bir ortam oluşturularak insanlar arasındaki çatışmalar en aza indirilebilir (Önlen, 2017: 29-30).

İlgili alan yazın incelendiğinde, sevgi kavramının bilim adamları, sanatçılar ve düşünürler tarafından değişik biçimlerde tanımlanmaya çalışıldığı görülmektedir. Fromm (1994: 14-31), sevgiyi insanlarda bulunması gereken olumlu bir güç, öğrenilmesi ve uygulanması gereken bir sanat olarak ele almakta ve gerçek sevginin ilgi, sorumluluk, saygı ve bilmek ile sıkı sıkıya bağlı olduğunu vurgulamaktadır. Sevgi insanları birbirine yaklaştıran ve kaynaştıran, içsel olarak bağlayan doğal, ruhsal bir eğilimdir. Kişiyi öteki insanlardan ayıran duvarları yıkan, öteki insanlarla birleştiren etkin bir güçtür. Sevgi, kişinin bütünlüğünü, bireyselliğini yitirmeden diğer insanlar ve varlıklarla birleşmesidir (Hökelekli, 2011: 83). Sevgi; ilgi demektir, hoşgörü demektir. Sevgi, karşının hakkına saygı göstermek ve korumak demektir. Sevgi, tahammül göstermek demektir. Sevgi, kişinin kendisini aşması, doğaya, çevreye, tüm canlılara karşı duyarlı ve sorumlu olması demektir. Sevgi; onarır, korur, geliştirir, sevgisizlik ise yıpratır, yok eder (Özmen, 1999). Sevgi gönülde duyulan, insana huzur veren bir duygudur. Sorumlu çabayla eyleme dönüşen bir değerdir. İnsana güç veren bir enerjidir. Sevgi bir alışverıştır, vereni de alanı da zenginleştirir, mutlu eder (Yıldırım, 2004: 37). Sönmez’e (1987) göre ise sevgi; duygu ve düşüncelerin paylaşılması, hoşgörü, kişinin en önemli gereksinimi, bilgi, beceri ve duygunun incelenmesi, tutarlı olması, kişinin kendini geliştirmesine ve yardımcı olmasına yardımcı bir unsurdur. Sevgi tek başına bir duygu olmakla birlikte, sevgi nesnelere çok ve çeşitlidir. Sevgi, canlı-cansız tüm varlığı kapsar. Benlik sevgisi, anne-baba sevgisi, eş sevgisi, çocuk sevgisi, arkadaş sevgisi, vatan sevgisi, tabiat sevgisi ve Allah sevgisi bunların başında gelir (Hökelekli, 2011: 85-86). Sevgi; fedakarlığı, özverili olmayı ve karşı tarafın iyiliğini istemeyi gerektirmektedir. Sevgi adaletin kaynağıdır, merhametle iç içedir ve tüm sanatların özünü oluşturur (Şahin, Ökmen ve Kılıç, 2018). Özden’ e (2004) göre de canlı varlıkların varoluşunda sevgi en başta gelen etken olduğu gibi tüm güzelliklerin, sanatın, bilimin, kısacası tüm olumlu durumların kaynağında da sevgi bulunur. Sevgi sürdürülebilir, bütünlüğü bir değerdir. Bu değerın içselleştirilmesi nitelikli bir yaşam için son derece önemlidir. Sürekli gelişim ve değişimi benimseyen, kendini gerçekleştirme çabasına giren, empati kuran, kendini tanıyan, yeteneklerini bilen, eleştiriye açık, hoşgörülü, üreten ve paylaşımcı bireyler sevgi değerine sahip bireylerdir (Akyol, 2010: 58).

Sevgi, sevinç, mutluluk gibi duyguları yaşama olanakları verilmemiş çocuklar; fiziksel, bilişsel ve toplumsal bakımdan sağlıklı gelişemez, hareket, dil ve zihinsel becerilerinde olası gecikmelerle karşılaşır. Günlük yaşamında sevgi ve ilgiden yoksun bırakılmış küçük çocuklar sosyal ilişkilerde sıkıntı çeker, başkalarından çekinme, saldırganlık, düşmanlık gibi uygun olmayan toplumsal eğilimler gösterebilirler (Ulusoy, 2005). Her geçen gün toplumda, ailede, evliliklerde ve dostluklarda iletişim, empati ve sevgi yönünde bozulmalar ortaya çıkmakta, ilişkilerde bazı noktalarda tıkanmalar yaşandığı görülmekte ve insanlar bu sorunlara nasıl çözüm bulacakları konusunda problem yaşamaktadırlar (Ladner, 2003). Dünyada yaşanan şiddet olayları,

küreselleşmenin sınırları kaldırmasıyla farklı kültürlerle hoşgörü gösterme gerekliliği, tüketimin artması ve geçici hazlara olan ilgi, insanların mânevi değerlere olan ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Tüm değerlerin özü sevgi olduğuna göre sevgi değerinin eğitimde, siyasette, ekonomide işe koşulması gerekli bir çözüm unsuru olarak kabul edilebilir. “*Sevgi gelince tüm eksiklikler biter*” diyen Yunus Emre’nin sözü bu bağlamda en özetleyici ifadedir (Akyol, 2010: 61).

Bu bağlamda öğrencilere kazandırılması gereken en önemli değerlerden birinin sevgi değeri olduğu söylenebilir. Sevgi bütünleyici, birleştirici bir değer olmakla beraber bütün olumlu değerler sevginin açılımıdır. Sevginin eğitimde bilinçli olarak işe koşulması değerler eğitimi için gereklidir. Bütünleyici ve şemsiye değer olma özelliği taşıyan bu değeri etkili biçimde öğrencilere kazanım olarak sunmak, eğitimin temel işlevleri arasında olmalıdır (Yaman Atalay, 2013: 5). “Eğitim ve Sevgi” sözcükleri bir araya getirilmesi gereken en uygun iki sözcüktür. Modern eğitim olarak çağımıza damgasını vuran bütün eğitime ilişkin kuramlarda üstü kapalı olsa da sevgi hep ön plândadır (Özden, 2003).

Bu çalışma ile ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik algılarının belirlenmesinin öğrencilerin değerlere ve özellikle sevgi değerine karşı olan tutumlarının olumlu yönde etkilenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bununla beraber bu çalışma ile çalışmanın yürütüldüğü ilkokullardaki başta uygulamanın yapıldığı öğrencilere, çalışmayı izleyen sınıf öğretmeni ve okul idarecilerine sevgi değeri konusunda farklı bakış açısı kazandırmış olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca literatürde değerler ile ilgili yapılan çalışmalar da incelendiğinde çeşitli değerlerin ele alındığı ancak doğrudan ilkokul düzeyinde sevgi değerine yönelik çalışmaların kısıtlı olduğu görülmüştür. Bu çalışmanın alandaki boşluğu doldurmasına, öğrencilerin zihninde yer alan sevgi algısının tanımlanmasına ve çerçevesinin belirlenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir. Bunun yanında araştırmanın çeşitli veri toplama araçları kullanılarak ayrıntılı şekilde ele alınmış olmasının bu araştırmaya değerler eğitimi alanında yapılmış özgün bir çalışma olma özelliği katacağı düşünülmektedir. Böylece bu çalışmanın değerler eğitimi alanında önemli bir eksikliği doldurarak bu alanda çalışacak olan diğer araştırmacılara ve değerler eğitiminin esas uygulayıcısı olan öğretmenlere yol gösterici olacağına inanılmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıda yer alan araştırma problemlerine yanıt aranmaya çalışılmıştır:

1. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değeri ile ilgili yaptıkları resimlerde yer alan konu, renk, bilişsel, duyuşsal, davranışsal tepkiler, figür ve nesnelere nelerdir?
2. İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırma, çok yöntemli nitel çalışma olarak desenlenmiş, betimsel özel durum çalışmasıdır. Durum çalışmaları güncel bir olgunun gerçek yaşam bağlamında araştırılmasında ve olgu ile bağlam arasında belirgin çizgilerin çizilemediği durumlarda olgu ile bağlam arasındaki örüntüleri ayrıntılı bir biçimde derinlemesine belirleyebilmek için kullanılır (Yin, 2003: 13). Bu çalışmada da, süreç içindeki ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik algıları ile ilgili derinlemesine bilgi edinmek amaçlandığından, özel durum çalışması yaklaşımının benimsenmesi uygun görülmüştür.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Rize il merkezindeki 12'si devlet, 2'si özel toplamda 14 ilkokulda öğrenim gören 478 dördüncü sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde ilk aşamada kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada bu yöntemin kullanılma nedeni araştırmanın daha hızlı ve pratik olmasını sağlamaktır. Ayrıca bu yöntemin maliyetinin daha düşük olması da araştırmada kullanılmasının bir diğer nedenidir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 123). Çalışmanın ikinci aşamasında görüşme yapılacak öğrencilerin belirlenmesinde amaçsal örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Amaçsal örnekleme, çalışmanın amacına bağlı olarak bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanır (Büyüköztürk vd., 2014: 90). Araştırmanın çalışma grubunu 478 dördüncü sınıf öğrencisi (kız: 245, (% 51), erkek: 233 (% 49)) oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Veri toplama aracı olarak; "Kişisel Bilgi Formu", "Sevgi Değerine Yönelik Uygulama Çalışması (Haydi Resmet!)" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" kullanılmıştır. Veri toplama araçlarının araştırılan olguyu ortaya koyup koyamayacağını saptamak için uzman görüşlerine başvurulmuştur. Türkiye' deki farklı üniversitelerde görev yapmakta olan çoğunluğu Sosyal Bilgiler ve değerler eğitimi alanlarında uzman 48 öğretim elemanına veri toplama araçları mail yoluyla gönderilmiştir. 8 uzmandan (Sosyal bilgiler/ değer eğitimi (5), İstatistik Analiz ve Uygulamaları (1), Resim-İş Eğitimi (1), Fen Eğitimi (1)) gelen dönütler doğrultusunda veri toplama araçlarına son şekli verilmiştir.

Veri toplama araçlarının hepsi "Öğrenci Görüş Formu" başlığı altında birleştirilerek, veri toplama, analiz ve yorumlama aşamalarında yaşanabilecek olası karışıklığın önüne geçilmiştir.

1. Kişisel Bilgi Formu

Öğrencilerin demografik ve kişisel özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından yedi soru belirlenmiştir. Bu formda öğrencilere sırasıyla cinsiyet, yaş, sınıf, ailedeki kişi sayısı, annenin eğitim düzeyi, annenin mesleği, annenin yaşı, babanın eğitim düzeyi, babanın mesleği, babanın yaşı ve oturulan ev ile ilgili bilgilerinin sorgulandığı sorular yer almaktadır.

2. Sevgi Değerine Yönelik Uygulama Çalışması (Haydi Resmet!)

Bu formda öğrencilerden “Sevgi değişimin sihridir.” cümlesi ile sevgi ve sevgi değeri kavramlarının zihinlerinde uyandırdıklarını istedikleri boyalarla resmetmeleri istenmiştir. Ayrıca resmini tamamlayan öğrencilerden kâğıdın arka yüzüne resimde çizdiklerini anlatan açıklayıcı bir yazı yazmaları istenmiştir.

3. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Bu formda öğrencilerin sevgi değeri ile ilgili görüşlerini derinlemesine belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından 9 soru hazırlanmıştır. Soruların hazırlanmasında konu ile ilgili literatür taramasından elde edilen bilgilerden yararlanılmıştır. Hazırlanan form ile ilgili uzman görüşleri alınmış ve öneriler doğrultusunda düzeltmeler yapılmıştır. Hazırlanan sorular öğretmen ve öğrencilerle birlikte belirlenen uygun zamanlarda araştırmacı tarafından öğrencilere sorulmuştur. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler yaklaşık olarak 4-10 dakika sürmüştür.

Veri Toplama Süreci

Araştırma için gerekli izinler alınıp, çalışmanın sürdürüleceği okullarla iletişime geçildikten sonra, okulların yöneticileri ve dördüncü sınıf öğretmenleri araştırmanın amacı ve niteliği hakkında bilgilendirilmiştir. Sınıfında çalışma yapılmasına gönüllü katılım gösteren dördüncü sınıf öğretmenleri belirlenerek elde edilen verilerin yalnızca bilimsel amaçla kullanılacağı ve öğrencilerinin kimliklerinin kesinlikle gizli tutulacağı ifade edilmiştir.

Veriler iki aşamalı olarak toplanmıştır. İlk aşamada gönüllü katılım gösteren öğretmenlerin belirlediği uygun saatlerde derse girilmiş, çalışma öncesinde öğrencilere araştırmanın amacı ve öneminden bahsedilerek öğrenciler bilgilendirilmiştir. Öğrencilere öncelikle kendileri ve aileleri ile ilgili bilgilerin sorulduğu “Kişisel Bilgi Formu” verilerek seçeneklerden kendilerine uygun olanı işaretlemeleri ve boşluklara uygun bilgileri yazmaları istenmiştir. Daha sonra öğrencilerden “Sevgi değişimin sihridir.” cümlesi ile birlikte sevgi ve sevgi değeri kavramlarının zihinlerinde uyandırdıklarını istedikleri boyalarla resmetmeleri istenmiştir. Resmini tamamlayan öğrencilerden kâğıdın arka yüzüne resimlerinde çizdiklerini anlatan açıklayıcı bir yazı yazmaları istenmiştir. Her bir sınıfta çalışma bir ders saati (40 dakika) sürmüştür.

Öğrencilerin çizdiği resimler ve resimlerinin arka yüzüne yazdıkları açıklayıcı yazılardan yola çıkılarak sevgi değeri ile ilgili 19 alt boyut (*Arkadaş sevgisi, hayvan sevgisi, insan sevgisi, aile sevgisi, doğa sevgisi, anne sevgisi, baba sevgisi, öğretmen sevgisi, kardeş sevgisi, vatan sevgisi, bayrak sevgisi, evlat/çocuk sevgisi, ders sevgisi, Atatürk sevgisi, oyun sevgisi, okul sevgisi, kitap sevgisi aşk/sevgi, sevginin gücü*) araştırmacı tarafından tespit edilmiştir. 478 öğrencinin çizdiği resimler tespit edilen alt boyutlara göre sevgi değerini ifade etme, sevgi değeri ile ilgili olma ve açıklayıcı yazı yazma durumlarına göre ön elemenden geçirildiğinde 128 öğrenci resmi ikinci elemeye alınmıştır. Seçilen 128 resim, iki uzman ile birlikte tekrar incelenerek, öğrencilerden derinlemesine veri

elde edebilmek amacıyla belirlenen her boyut için konuyu en iyi yansıtan en az iki resim olmak üzere toplam 56 öğrenci ile görüşme yapılmasına karar verilmiştir.

İkinci aşamada, ilk aşamadan elde edilen veriler incelendikten sonra seçilen 56 öğrenciye okul idarecileri ve öğretmenlerden izin alınarak uygun saatlerde yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınan görüşmeler 4 ile 10 dakika arasında değişen sürelerde tamamlanmıştır. Görüşme yapılan 56 öğrenciden elde edilen veriler incelendiğinde görüşme sorularına en uygun cevapları veren ve aynı zamanda sevgi değerini en iyi resmeden toplamda 36 öğrencinin verileri içerik ve görsel analiz edilmek üzere iki uzman ile birlikte seçilmiştir.

Türk Dil Kurumu Sözlüğünde algı, bir şeye dikkati yönelterek o şeyin bilincine varma, idrak şeklinde tanımlanmaktadır (TDK, 2020). Bu çalışmada öğrenci algıları ile öğrencilerin yaşam deneyimleri üzerine düşünmelerini sağlayarak sevgi değerine verdikleri anlamı ve deneyimlerine ilişkin yansıtma yapımları hedeflenmiştir. Bu hedefe “Kişisel Bilgi Formu”, “Sevgi Eğilim Ölçeği”, “Sevgi Değerine Yönelik Uygulama Çalışması (Haydi Resmet!)” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” ile ulaşılmaya çalışılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada veriler öğrenci resimleri ve görüşme sorularından oluşan veri toplama formu ile toplandığından içerik analizi ve görsel analiz tekniğinden yararlanılmıştır.

“Sevgi Değerine Yönelik Uygulama Çalışması (Haydi Resmet!)” ve “Yarı Yapılandırılmış Görüşme”lerden elde edilen veriler aşağıdaki şekilde analiz edilmiştir;

- İlk olarak 478 öğrenciden elde edilen resimler Buyurgan ve Demirel (2013) tarafından geliştirilen resim değerlendirme kriterlerine (konu, renk kullanımı, bilişsel, duyuşsal, davranışsal tepkiler, en çok kullanılan figür ve nesnelere) göre incelenerek, elde edilen veriler frekans kullanılarak tablolaştırılmıştır. Bulguların sunumunda öğrencilere verilen kodlar aracılığıyla resimlere de yer verilmiştir.

- 56 öğrenciden elde edilen, ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınan görüşmeler öncelikli olarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Görüşme sorularına en uygun cevapları veren 36 öğrencinin verileri üzerinden belli kodlamalar yapılmış ve bu kodlamalardan yola çıkarak kategoriler elde edilmiştir. Daha sonra elde edilen veriler frekans kullanılarak tablolaştırılmış ve bulgular yorumlanmıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin bakış açılarını yansıtabilmek amacıyla bulguların sunumunda öğrencilere verilen kodlar aracılığıyla alıntılara da yer verilmiştir.

Araştırmanın Geçerliliği ve Güvenirliği

Çalışma kapsamında geçerlik ve güvenirliliğin artırılmasını sağlamak amacı ile birden fazla veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırmada iç geçerliliği artırmak amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma konusu hakkında bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemleri ile ilgili uzmanlığı olan kişilerden araştırmayı çeşitli

boyutlarda incelemelerini istemek, araştırmanın inandırıcılığı konusunda alınabilecek bir önlemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 279). Görüşme esnasında birden fazla öğrenci ile görüşme yapıldığı için karşılaştırma yapılabilmiş ve kullanılan ses kayıt cihazı sayesinde sorulan ek sorular da kayıt altına alınabilmektedir. Dış geçerliği artırmak amacıyla doğrudan alıntılar yapılmıştır. Ayrıca araştırma süreci ile ilgili ayrıntılı betimlemelere yer verilmiştir. Creswell ve Miller'a (2000) göre bir araştırmada güvenilirliği (inandırıcılık) sağlamanın yollarından birisi de araştırılan durumu, katılımcıları ve nitel araştırmanın temalarını ayrıntılı bir şekilde betimlemektir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde, "Sevgi Değerine Yönelik Uygulama Çalışması (Haydi Resmet!)" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme" soruları aracılığıyla elde edilen veriler alt problemler doğrultusunda analiz edilerek yorumlanmıştır.

Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi "İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi ile sevgi değeri kavramları ile ilgili yaptıkları resimlerde yer alan konu, renk, bilişsel, duyuşsal, davranışsal tepkiler, figür ve nesnelere nelerdir?" şeklinde düzenlenmiştir. Bu amaçla öğrencilerden "Sevgi değişimin sihridir." cümlesi ile sevgi ve sevgi değeri kavramlarının zihinlerinde uyandırdıklarını resmetmeleri istenmiş, elde edilen resimler resim değerlendirme kriterlerine göre analiz edilerek yorumlanmıştır.

Bu bağlamda ilk olarak öğrencilerin resimlerindeki sevgi değeri alt boyutlarına yönelik elde edilen bulgular Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Resimlerindeki Sevgi Değeri Alt Boyutlarına Yönelik Frekans Dağılımı

Resmedilen Sevgi Değeri Alt Boyutları	f
Arkadaş sevgisi	115
Hayvan sevgisi	89
İlişkisiz	65
İnsan sevgisi	49
Aile sevgisi	44
Doğa sevgisi	41
Aşk/sevgi	29
Anne sevgisi	24
Öğretmen sevgisi	16
Sevginin gücü	13
Kardeş sevgisi	12
Oyun sevgisi	10
Vatan sevgisi	8
Bayrak sevgisi	8
Evlat/çocuk sevgisi	6
Baba sevgisi	5
Ders sevgisi	4
Atatürk sevgisi	2
Okul sevgisi	2
Kitap sevgisi	2

Tablo 1'e göre öğrencilerden "Sevgi değişimin sihridir." cümlesi ile sevgi ve sevgi değeri kavramlarının zihinlerinde uyandırdıklarını resmetmeleri istendiğinde, öğrencilerin sevgi değerinin 19 farklı alt boyutuna yönelik resim yaptığı görülmüştür. Bunlar *arkadaş sevgisi, hayvan sevgisi, insan sevgisi, aile sevgisi, doğa sevgisi, aşk/sevgi, anne sevgisi, öğretmen sevgisi, sevginin gücü, kardeş sevgisi, oyun sevgisi, vatan sevgisi, bayrak sevgisi, evlat/çocuk sevgisi, baba sevgisi, ders sevgisi, Atatürk sevgisi, okul sevgisi, kitap sevgisi*dir. Öğrenciler sevgi ile ilgili resimlerinde daha çok *arkadaş sevgisine (115 öğrenci)* yer vermişlerdir. Öğrencilerin en az *Atatürk sevgisi (2 öğrenci), okul sevgisi (2 öğrenci) ve kitap sevgisi (2 öğrenci)* ile ilgili resimler yaptığı tespit edilmiştir. Bunun yanında sevgi değeri alt boyutları içerisine giremeyen, konu ile alakalı olmayan resimler *ilişkisiz (65 öğrenci)* kategorisine alınmıştır. Öğrencilerin resimlerinde en çok kullandıkları renklere yönelik elde edilen bulgular Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Resimlerinde En Çok Kullandıkları Renklere Yönelik Frekans Dağılımı

Kullanılan Renkler	f
Mavi	337
Sarı	313
Yeşil	306
Kırmızı	276
Kahverengi	248
Siyah	203
Mor	178
Pembe	170
Turuncu	169
Ten rengi	74
Renksiz	38
Gri	3

Tablo 2'ye göre öğrencilerin sevgi ve sevgi değeri ile ilgili resimlerinde en çok kullandıkları renklerin *mavi (337 öğrenci), sarı (313 öğrenci) ve yeşil (306 öğrenci)* olduğu görülmektedir. Resimlere bakıldığında mavi rengin genellikle bulut, gökyüzü, deniz ve kıyafetlerde kullanıldığı görülmüştür. Öğrencilerin resimlerinde en az *gri (3 öğrenci)* rengi kullandıkları görülmektedir. Ayrıca resimlerinde hiçbir renk kullanmayan öğrenciler de bulunmaktadır. Bu resimler tabloda *renksiz (38 öğrenci)* olarak kodlanmıştır. Öğrencilerin resimlerinde resmettikleri bilişsel, duyuşsal ve davranışsal tepkilere yönelik elde edilen bulgular sırasıyla Tablo 3, Tablo 4 ve Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Resmettiği Bilişsel Tepkilere Yönelik Frekans Dağılımı

Bilişsel Tepkiler	f
Güzel söz	56
Birlik, beraberlik	18
Sihir, büyü	13
Kutlama	8
Ölüm	4
Evlilik	3
Hayal kurma, görme	2
Değişim	2
Duyarlılık	1
Bilim	1

Tablo 3 öğrencilerin resimlerindeki bilişsel tepkileri ortaya koymaktadır. “Sevgi değişimin sihridir” cümlesi ile sevgi ve sevgi değeri kavramları ile ilgili yapılan resimler incelendiğinde öğrencilerin bilişsel anlamda çoğunlukla konuşma balonları içerisinde *güzel sözler (56 öğrenci)* sıklıkla kullandıkları görülmüştür. Bunun yanında *birlik, beraberlik (18 öğrenci), sihir, büyü (13 öğrenci)* gibi durumlar da çoğunlukla resmedilen bilişsel tepkilerdendir. Öğrencilerin resimlerinde en az yer verdiği bilişsel tepkilerin ise *duyarlılık (1 öğrenci)* ve *bilim (1 öğrenci)* olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Öğrencilerin Resmettiği Duyuşsal Tepkilere Yönelik Frekans Dağılımı

Duyuşsal Tepkiler	f
Sevme	70
Mutluluk, neşe	38
Üzüntü	24
Öfke	17
Aşk	14
Yalnızlık	4
Pişmanlık	4
Sevmeme	4
Eğlence	2
Şaşkınlık	2
Sıkılma	1

Tablo 4 öğrencilerin resimlerindeki duyuşsal tepkileri ortaya koymaktadır. “Sevgi değişimin sihridir” sözü ile sevgi ve sevgi değeri kavramları ile ilgili yapılan resimler incelendiğinde öğrencilerin duyuşsal anlamda çoğunlukla *sevme (70 öğrenci), mutluluk, neşe (38 öğrenci)* gibi olumlu durumları resmetmişlerdir. Bunun yanında *üzüntü (24 öğrenci), öfke (17 öğrenci)* gibi olumsuz durumları resmeden öğrencilerin de olduğu görülmüştür. Öğrencilerin resimlerinde en az yer verdiği duyuşsal tepki ise *sıkılma (1 öğrenci)* olduğu görülmektedir.

Tablo 5. Öğrencilerin Resmettiği Davranışsal Tepkilere Yönelik Frekans Dağılımı

Davranışsal Tepkiler	F	Davranışsal Tepkiler	f
Elele tutuşma	55	Misafir karşılama	1
Yardım etme	30	Çiçek koklama	1
Hediye alıp verme	29	Uçurtma uçurma	1
Çiçek verme	26	Alay etme	1
Başını okşama	25	Yumak verme	1
Sarılma	24	Ateşi söndürme	1
Yemek, yem verme	22	Kitap okuma	1
Oyun oynama	21	Korkma	1
Fidan dikme, sulama	10	İyileştirme	1
Gezme, dolaşma	8	Uyuma	1
Sihir, büyü yapma	7	Bağırma	1
Küsme	6	Bayrağı kaldırma	1
Uyarma	5	Alkışlama	1
Kurtarma	4	Saldırma	1
Bayrak tutma	4	Kırma	1
Paylaşma	4	Bekleme	1
Balon uçurma	3	Bakma	1
Balon verme, alma	3	Kurtarma	1
Köpeği gezdirme	3	Not yazma	1

Çöp toplama	3	Elini öpme	1
Barışma	3	Diz çökme	1
Ata binme	3	Kaydırağdan kayma	1
Evlenme teklifi etme	3	Piknik yapma	1
Ağaç kesme	2	Balık tutma	1
Fotoğraf çekme	2	Sohbet etme	1
Yemek yapma	2	Bebeği havaya zıplatma	1
Yere çöp atma	2	Mum üfleme	1
Salıncakta sallanma	2	Bomba atma	1
Davranışsal Tepkiler	F	Davranışsal Tepkiler	f
İp atlama	2	Köpeğe dönüşme	1
Ağlama	2	İnsana dönüşme	1
Çatışma	2	Resim yapma	1
Dövme, dövüş	2	Piknik yapma	1
Ders çalışma	2	Denizi seyretme	1
Yüzme	2	Sınıftan ayrılma	1
Saç kesme	1		

Tablo 5 öğrencilerin resimlerindeki davranışsal tepkileri ortaya koymaktadır. “Sevgi değişimin sihridir” sözü ile sevgi ve sevgi değeri kavramları ile ilgili yapılan resimler incelendiğinde öğrencilerin davranışsal anlamda çoğunlukla *el ele tutuşma* (55 öğrenci), *yardım etme* (30 öğrenci), *hediye alıp verme* (29 öğrenci), *çiçek verme* (26 öğrenci), *başını okşama* (25 öğrenci) gibi durumları resmettikleri görülmüştür. Bununla beraber frekansı 1 olan resmedilen davranışsal tepkilerden bazıları ise şunlardır; *saç kesme*, *misafir karşılama*, *çiçek koklama*, *kitap okuma*, *alkışlama*, *elini öpme*, *balık tutma*, *mum üfleme*, *resim yapma* en az resmedilen davranışsal tepkilerdir. Öğrencilerin sevgi ile ilgili resimlerinde en çok kullandıkları figür ve nesnelere yönelik elde edilen bulgular sırasıyla Tablo 6 ve Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Resimlerinde En Çok Kullandıkları Figürlere Yönelik Frekans Dağılımı

İnsan Figürleri	F	Hayvan Figürleri	f
Kız çocuk	225	Kedi	39
Erkek çocuk	218	Köpek	34
Anne	75	Kuş	29
Adam, erkek	51	Kelebek	16
Baba	50	Tavşan	11
Kadın, Kız	30	Balık	8
Kardeş	22	At	5
Öğretmen	22	İnek	5
Abla	11	Koyun	2
Ağabey	9	Arı	2
Melek, peri	9	Kuzu	1
Kötü insan	6	Horoz	1
Dede	5	Tavuk	1
Teyze	4	Tırtıl	1
Yaşlı insan	3	Eşek	1
Cadı	2	Aslan	1
Nine	2	Ayı	1
Bebek	2	Maymun	1
Engelli insan	2	Ahtapot	1
Robot	2	Kuşu	1
Amca	1	Flamingo	1
Polis	1	Dadı	1
Misafir	1	Sihirbaz	1

Tablo 6’da öğrencilerin sevgi ile ilgili yaptıkları resimlerinde en çok kullandıkları figürlerin neler olduğu görülmektedir. Öğrenciler sevgi ile ilgili resimlerinde insan figürü olarak çoğunlukla *kız çocuk* (225 öğrenci) ve *erkek çocuk* (218 öğrenci) resmetmişlerdir. Bunun yanında *anne* (75 öğrenci), *baba* (50 öğrenci), *kardeş* (22 öğrenci), *öğretmen* (22 öğrenci) çoğunlukla resmedilen insan figürleri arasındadır. Bununla beraber frekansı 1 olan figürlerden bazıları ise şunlardır; *amca*, *polis*, *misafir*, *dadı* ve *sihirbaz* en az resmedilen insan figürlerindedir. Resmedilen hayvan figürlerine baktığımızda ise genellikle *kedi* (39 öğrenci), *köpek* (34 öğrenci) ve *kuş* (29 öğrenci) figürlerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Frekansı 1 olan figürlerden; *kuzu*, *horoz*, *tavuk*, *tırtıl*, *eşek*, *aslan*, *ayı*, *maymun*, *ahapot*, *kuğu* ve *flamingo* ise en az resmedilen hayvan figürleridir.

Tablo 7. Öğrencilerin Resimlerinde En Çok Kullandıkları Nesnelere Yönelik Frekans Dağılımı

Nesneler	F	Nesneler	f
Kalp	170	Dondurma	2
Güneş	145	Uçak	2
Bulut	104	Ateş	2
Ağaç	88	Havuç	2
Ev	81	Kulübe	2
Çiçek	70	İp	2
Meyve	25	Arı kovanı	2
Hediye paketi	24	Mezar	2
Masa	24	Ağaç kesme motoru	2
Bayrak	23	Hortum	2
Araba	17	Uçurtma	2
Sopa, sihirli değnek, asa	16	Vazo	2
Sandalye	15	Halı	2
Balon	14	Ay	2
Yemek, yem	13	Çadır	2
Top	12	Tekerlekli sandalye	2
Deniz, göl, dere	10	Yatak	2
Sıra	10	Çikolata	1
Yıldız	10	Saat	1
Kapı	9	Nazar boncuğu	1
Defter, kalem, silgi	9	Şato	1
Gökkuşağı	9	Bomba	1
Çöp	8	Marul	1
Yağmur	8	Köprü	1
Çöp kutusu	8	Tuval/fırça	1
Dağ	8	Anahtar	1
Okul	8	Olta	1
Su, sulama kabı	7	Gemi	1
Park	6	Canavar/yaratık	1
Şimşek	6	Kuş kafesi	1
Tahta	5	Köprü	1
Pencere, perde	5	Kitaplık/raf	1
Şemsiye	5	Teleferik	1
Kale	5	Şapka	1
Kitap	5	Şeker	1
Emoji	5	Kemik	1
Doğum günü pastası	4	Saha	1
Poşet	4	Bakkal	1
Müzik, nota	4	Ruj	1
Mum	3	Yaya geçidi	1
Bisiklet	3	Atatürk heykeli	1
Fidan	3	Pano	1

Bank	3	Balta	1
Dünya	3	Çukur/Kuyu	1
İksir	3	Havuz	1
Çeşme	3	Tank	1
Oyuncak, Oyuncakçı	3	Kuru kafa	1
Yüzük	3	Makas	1
Trafik lambası	3	Dolap	1
Cami	3	Çalışma masası	1
Baston	2	Basket potası	1

Tablo 7’de öğrencilerin sevgi ile ilgili yaptıkları resimlerinde en çok kullandıkları nesnelere görülmektedir. Öğrencilerin sevgi ile ilgili resimlerinde nesne olarak çoğunlukla *kalp* (170 öğrenci) resmettikleri görülmektedir. Bunun yanında *güneş* (145 öğrenci) ve *bulut* (104 öğrenci) nesnelere de öğrencilerin sevgi ile ilgili resimlerinde sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Bununla beraber frekansı 1 olan nesnelere bazıları ise şunlardır; *saat, nazar boncuğu, anahtar, olta, kuş kafesi, köprü, balta, makas* en az resmedilen nesnelere dendir.

İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Araştırmamızın ikinci alt problemi “İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgi değerine yönelik görüşleri nelerdir?” şeklinde düzenlenmiştir. Bu amaçla öğrencilere araştırmacı tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları yöneltilmiş ve elde edilen veriler analiz edilerek yorumlanmıştır.

Bu bağlamda ilk olarak öğrencilerin sevgi değeri denilince akıllarına gelenlere yönelik elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin Sevgi Değeri Denilince Akıllarına Gelenlere Yönelik Frekans Dağılımı

Kod	f
Aile, aile sevgisi	12
Arkadaşlar, arkadaş sevgisi	10
Mutluluk/neşe	9
Sarılmak	6
Hayvanlar, hayvanlara sevgi	6
Birisinin diğerini sevmesi	5
Öğretmen, öğretmen sevgisi	5
Anne	4
Saygı, saygı duymak	3
Dostluk	2
Hediyeleşmek	2
Barış	2
Kardeş	2
Baba	2
Yardım etmek, yardımseverlik	2
Okul, okul sevgisi	2
Öpmek	2
Paylaşmak	2
Bir insana değer/önem vermek	2
Sevilen insanlar	2
Doğa sevgisi	2
Yalan söylememek	2
Ders sevgisi, ders çalışmak	2
Diğer	35

Öğrencilerin sevgi değeri denilince akıllarına gelenlerle ilgili görüşlerinin yer aldığı Tablo 8 incelendiğinde; öğrencilerin çoğunluğu *aile, aile sevgisi* (12 öğrenci), *arkadaşlar, arkadaş sevgisi* (10 öğrenci) ve *mutluluk, neşe*

(9 öğrenci) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanında *sarılmak* (7 öğrenci), *birisinin diğerini sevmesi* (6 öğrenci), *öğretmen*, *öğretmen sevgisi* (6 öğrenci) şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ayrıca diğer kategorisinde yer alan ve frekansı 1 olan ifadelerden bazıları ise şunlardır; *beraberlik*, *dayanışma*, *hoşgörülülük*, *annemi öpmek*, *yurttaşlık*, *ölen balığım*, *birisinin diğer bir kişiyi görünce mutlu olması*, *vatan*, *iyi şeyler söylemek*, *küs olmamak*, *beraber eğlenmek*, *vakit geçirmek*, *kötülük yapmamak*, *ihanet etmemek*, *güzel sözler söylemek*, ifadeleri de yer almıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

- “Sevgi; dostluk, barış, küs olmamak, beraber eğlenmek, vakit geçirmek, karşımızdakine inanmak, yalan söylememek, doğruyu takip etmek, iyi davranmak, kötülük yapmamak, ihanet etmemek öyle şeyler çağırıştırıyor.” (KÖ41)
- “Aklıma aile geliyor. Sonra sevdiğim insanlar geliyor aklıma. Hayvanları çok seviyorum hayvanlar geliyor aklıma. Bir de vatan geliyor.” (EÖ169)
- “Mutluluk, paylaşmak, hediyeleşmek, arkadaşlık, aile içerisinde mutluluk, hayvanlarla mutluluk, okul sevgisi, doğa sevgisi.” (KÖ184)

Öğrencilerin neye/kime sevgi duyulacağı yönündeki görüşlerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğrencilerin Neye/Kime Sevgi Duyulacağı Yönündeki Görüşlerine Yönelik Frekans Dağılımı

Kod	f
Hayvanlara	24
Öğretmenlere	23
Arkadaşlara	22
Aileye	22
Anneye	17
Babaya	14
İnsanlara	11
Doğaya	11
Akrabalara	9
Kardeşlere	8
Vatana	5
Okula	4
Doğadaki canlılara	3
Bitkilere	2
İyi davrananlara	2
Kitaplara	2
Diğer	12

Öğrencilerin neye/kime sevgi duyulacağına yönelik görüşlerinin yer aldığı Tablo 9 incelendiğinde; öğrencilerin çoğu *hayvanlara* (24 öğrenci), *öğretmenlere* (23 öğrenci), *arkadaşlara* (22 öğrenci), *aileye* (22 öğrenci) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanında *anneye* (17 öğrenci), *babaya* (14 öğrenci), *insanlara* (11 öğrenci), *doğaya* (11 öğrenci) şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de çoğunlukta olduğu görülmektedir. Ayrıca diğer kategorisinde yer alan ve frekansı 1 olan ifadelerden bazıları ise şunlardır; *Allah’a*, *Kendimize*, *Oyuncaklarıma*,

Tanıdıklara, Dedeye, Ağaçlara, Etrafımızdaki Kişilere, Büyüklere, Bayrağa, Oyunlara, Topluma, Bir Eşyamıza ifadeleri de yer almıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

- “Bütün insanlara sevgi duyabiliriz. Yakınlarımıza, ailemize, hayvanlarımıza, akrabalarımıza.” (KÖ38)
- “Ailemize, doğadaki canlılara, hayvanlara, arkadaşlarımıza, öğretmenimize, çevremizdekilere sevgi duyarız.” (KÖ174)
- “Ben mesela en çok aileme sevgi duyarım. Çoğu kişide öyledir. Arkadaşlarımıza sevgi duyarız. Yani yakın ortamda bulunduğumuz onlarla beraber yaşadığımız kişilere sevgi duyarız. Öğretmene de sevgi duyarız.” (EÖ253)

Öğrencilerin en son sevgiyi nerede/ne zaman hissettikleri yönündeki görüşlerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Öğrencilerin En Son Sevgiyi Nerede/Ne Zaman Hissettikleri Yönündeki Görüşlerine Yönelik Frekans Dağılımı

Kod	f
Anneme sarıldığımda	7
Annem öptüğünde	3
Annemle sohbet edince	2
Doğum günümde	2
Ablama sarıldığımda	2
Öğretmenler gününde	2
Geziye gidince	2
Annemi özlediğimde	1
Annemle etkinlikler yapınca	1
Annem hediye alınca	1
Anneler gününde	1
Arkadaşım ile oyun oynadığımızda	1
Yeni arkadaşlarım olduğunda	1
Babam istediğim oyuncağı alınca	1
Öğretmen sevgi kulübüne alınca	1
Arkadaşım ile aynı okula gidince	1
Arkadaşım hediye verince	1
Babam hediye alınca	1
Öğretmen sevdiğim bir konuyu anlatınca	1
Anneanneme sarılınca	1
Pikniğe gidince	1
Babama sarıldığımda	1
Kardeşim sözümü dinleyince	1
Öğretmenimi görünce	1
Anneannem ikram ettiğim şeyi alınca	1
Bayramda herkesle bayramlaşınca	1
Kardeşim doğduğunda	1
Saçım istediğim gibi kestirilince	1
Hatırlamıyorum	1

Öğrencilerin sevgiyi en son nerede/ne zaman hissettiklerine yönelik görüşlerinin yer aldığı Tablo 10 incelendiğinde; öğrencilerin çoğu sevgiyi hissettikleri an olarak *anneme sarılınca* (7 öğrenci) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunu yanında *annem öptüğünde* (3 öğrenci), *annemle sohbet edince* (2 öğrenci), *doğum günümde* (2 öğrenci), *ablama sarıldığımda* (2 öğrenci), *öğretmenler gününde* (2 öğrenci) şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de olduğu görülmektedir. Ayrıca frekansı 1 olan ifadelerden bazıları ise şunlardır; *Annemi özlediğimde*, *Annem hediye alınca*, *Arkadaşımın oyun oynadığımızda*, *Babama sarılınca*, *Babam istediğim oyuncuğu alınca*, *Yeni arkadaşlarım olduğunda*, *Kardeşim doğduğunda* gibi ifadeler de yer almıştır. Bununla beraber öğrencilerin bu soruya verdikleri yanıtlar arasında dikkat çeken, şaşırtıcı ifadelerin de yer aldığı görülmektedir. Örneğin; *Hatırlamıyorum*, *Anneannem ikram ettiğim şeyi alınca*, *Öğretmen sevdiğim bir konuyu anlatınca*, *Saçım istediğim gibi kestirilince* yanıtları bunlara örnektir. Görüşme yapılan öğrencilerin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

- “Doğum günümde hissettim. Doğum günüm olduğumu bilmiyordum halamlarda kalmıştım eve gidince şok oldum. Bana sürpriz yaptılar orda hissettim.” (EÖ28)
- “Her gün oluyor. Bir gün okuldaydım okuldan çıkınca annemin yanına gittim bana sarılıyor, sevgi gösteriyor orda hissettim.” (KÖ38)
- “Dün gece oldu babamın doğum günüydü ona sarıldım orda hissettim.” (KÖ311)

Öğrencilerin sevgi dolu bir insanın özelliklerinin nasıl olduğu yönündeki görüşlerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Öğrencilerin Sevgi Dolu Bir İnsanın Özelliklerinin Nasıl Olduğu Yönündeki Görüşlerine Yönelik Frekans Dağılımı

Kod	f
Saygılı olur	13
Hoşgörülü olur	10
Mutlu/neşeli olur	10
Dürüst olur	7
Yardımsaver olur	6
İnsanları sever	5
Yalan söylemez	3
Paylaşımçı olur	3
İyi kalpli olur	2
Güler yüzlü olur	2
Kötü sözler söylemez	2
Hiç kavga etmez	2
Hayvanları sever, saygı duyar	2
İyimser olur	2
İyi birisi olur	2
Derslerine iyi çalışır	2
Diğer	77

Öğrencilerin sevgi dolu bir insanın özelliklerinin nasıl olduğuna yönelik görüşlerinin yer aldığı Tablo 11 incelendiğinde; öğrencilerin önemli bir kısmı *saygılı olur* (13 öğrenci), *hoşgörülü olur* (10 öğrenci), *mutlu/neşeli*

olur (10 öğrenci) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bununla beraber diğer kategorisinde yer alan ve frekansı 1 olan ifadelerden bazıları ise şunlardır; *sevecen olur, empati kurabilir, pozitif, olumlu olur, iyi bir kişiliği olur, herkese iyi davranır, kötümser olmaz, kalbi sıcak olur, yerlere çöp atmaz, kimseyi kırmamaya çalışır, başarılı olur, insanlarla iyi ilişkiler kurar* gibi ifadeler de yer almıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

- “Arkadaşlarına, doğaya, ailesine saygılı olur, kimseyi kırmamaya çaba gösterir. Arkadaşların sana daha iyi yaklaşır. Arkadaşlarıyla kavga edersen yalnız kalırsın.” (EÖ284)
- “Güler yüzlü olurlar. Kalbi sıcak olur. Konuşmaları tatlı olur. İçinde sevgi bulunur.” (KÖ334)
- “Hoşgörülü, saygılı olur, tarafsız olur, kabalık yapmaz, mutlu olur, duygularını ifade edebilen bir insan olur, insanlarla iyi ilişkiler kurar, duygularını istediği zaman istediği yerde paylaşır.” (KÖ450)

Öğrencilerin sevgi dolu bir insan olmazsak neler olabileceği yönündeki görüşlerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Öğrencilerin Sevgi Dolu Bir İnsan Olmazsak Neler Olabileceği Yönündeki Görüşlerine Yönelik Frekans Dağılımı

Kod	f
Kötü oluruz	8
Kimse bizi sevmez	8
Hiç arkadaş edinemeyiz	5
Yalnız kalırız	4
Kızgın, asabi oluruz	3
Kavga ederiz, kavgacı oluruz	3
Paylaşımçı olmayız	2
Cimri oluruz	2
Hırçın oluruz	2
Mutsuz oluruz	2
Hayat çok kötü olur	2
Üzgün oluruz	2
Diğer	90

Öğrencilerin sevgi dolu bir insan olmazsak neler olabileceğine yönelik görüşlerinin yer aldığı Tablo 12 incelendiğinde; öğrencilerin çoğu *kötü oluruz (8 öğrenci), kimse bizi sevmez (8 öğrenci), hiç arkadaş edinemeyiz (5 öğrenci)* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanında *yalnız kalırız (4 öğrenci), kızgın, asabi oluruz (3 öğrenci), kavga ederiz, kavgacı oluruz (3 öğrenci)* şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de olduğu görülmektedir. Ayrıca diğer kategorisinde yer alan ve frekansı 1 olan ifadelerden bazıları ise şunlardır; *hiç arkadaşımız olmaz, kimseyle iyi anlaşamayız, insanlara zarar veririz, çevremize zarar verebiliriz, hep yalan söyleriz, kötü şeyler yaparız, arkadaş edinemeyiz, herkes birbirini öldürür, herkes birbirine kötü davranır, arkadaşlık kurmakta zorlanırsınız, bencil oluruz, mutlu olamayız, herkese kötü davranırsınız* gibi ifadeler de yer almıştır. Görüşme yapılan öğrencilerin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

- “Hayatımıza daha da zor olur. Sevgi dolu olursak derslerimizle daha da çok ilgilenebiliriz. Kötü olursak aklımıza başka yerlerde kalır. Arkadaşlarımız bizi hiç sevmez. Ailemiz bile sevmeyebilir.” (EÖ104)
- “Dayanışma içinde yaşayamayız. İnsanlar birbirlerini sevmeseydi birbirleriyle anlaşamazdı. Anlayışsız oluruz. Tek kalırız. Arkadaşlarımızla dayanışma içinde oyunlar oynayamayız. Tek başımıza oynamak zorunda kalırız. Arkadaşında sana sevgi, saygı göstermez.” (KÖ133)
- “Karşımızdaki kişiler tarafından sevilmez. Öğretmenlerimizin gözünden düşeriz. Arkadaşlık kurmakta zorlanırız. Arkadaşlarla, öğretmenlerimizle ilişkilerimiz azalır, mutsuz oluruz, duygularımızı ifade edemeyiz. Üzgün olduğumuz bir durumda başkalarına söyleyemeyiz.” (KÖ450)

Öğrencilerin sevgi değerine yönelik etkinlikleri hangi derslerde yaptıkları yönündeki görüşlerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. Öğrencilerin Sevgi Değerine Yönelik Etkinlikleri Hangi Derslerde Yaptıkları Yönündeki Görüşlerine

Yönelik Frekans Dağılımı

Kod	f
Türkçe	23
Sosyal Bilgiler	19
Resim/görsel sanatlar	12
İnsan hakları	11
Fen Bilgisi	9
Din Kültürü	6
Trafik	6
Hayat bilgisi	5
Beden	3
Matematik	3
Oyun ve fiziki etkinlikler	3
Müzik	2
Hatırlamıyorum	2
İngilizce	1

Öğrencilerin sevgi değerine yönelik etkinlikleri hangi derslerde yaptıklarına yönelik görüşlerinin yer aldığı Tablo 13 incelendiğinde; öğrencilerin çoğunluğu *Türkçe* (23 öğrenci), *Sosyal bilgiler* (19 öğrenci), *Resim/görsel sanatlar* (12 öğrenci) ve *İnsan hakları* (11 öğrenci) şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanında *Fen bilgisi* (9 öğrenci), *Din Kültürü* (6 öğrenci), *Trafik* (6 öğrenci), *Hayat bilgisi* (5 öğrenci), *Beden* (3 öğrenci), *Matematik* (3 öğrenci), *Oyun ve fiziki etkinlikler* (3 öğrenci), *Müzik* (2 öğrenci) gibi derslerde de sevgi ile ilgili etkinlikler yaptıkları yönünde görüş bildiren öğrencilerin olduğu görülmektedir. Ayrıca *hatırlamıyorum* (2 öğrenci) şeklinde görüş bildiren öğrenciler de bulunmaktadır. Bunun yanında sevgi değerine yönelik etkinlikleri en az *İngilizce* (1 öğrenci) dersinde yaptıkları görülmektedir. Görüşme yapılan öğrencilerin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

- “Bütün derslerde. Türkçe, matematik, fen, sosyal. (KÖ38)
- “Resim, Türkçede bazen sevgi konusu çıkıyor.” (EÖ104)

- “İnsan hakları, trafikte yaşlılara yardım var orada. Türkçede bazı metinlerde sevgi var orda.” (EÖ284)
- “Fende. Sosyal bilgilerde vatan sevgisi ile. Türkçede hikayeler var.” (KÖ334)
- “Sosyal bilgiler, Türkçe de bazı metinler sevgi ile ilgili.” (EÖ253)

Öğrencilerin sevgi değerinin nerede öğretilmesi gerektiği yönündeki görüşlerine yönelik elde edilen bulgular Tablo 14’ te sunulmuştur.

Tablo 14. Öğrencilerin Sevgi Değerinin Nerede Öğretilmesi Gerektiği Yönündeki Görüşlerine Yönelik Frekans

Dağılımı		
Kategori	Nedeni	f
Her yerde	Sevgi her yerde var	2
	Her yerde sevdiğin kişiler vardır	1
	Okulda öğrendiklerimizi evde çevrede uygularız	1
	Sevginin olmadığı yerde kötü, başka yerde iyi oluruz	1
	Her yerde davranışlarımız kötü olabiliyor	1
	Her insana sevgi, saygılı, hoşgörülü olmalıyız	1
	Her yerde sevgi, saygı olmalı	1
	Çevrede daha fazla sevgi olduğunu görürüz	1
	Okulda da öğreniyoruz	1
	Evde annemizin babamızın sevgisiyle öğreniyoruz	1
	Kötü kalpli biri olursak hem okulda, hem evde, hem çevreye zarar veririz	1
	Sevgi değerli bir şey	1
	Sevgi olmazsa insanlar yaşayamaz	1
	İnsanlar paylaşmazsa diğer insanlarda paylaşmayı öğrenemez	1
	Her yerde bir şeyi sevebiliriz	1
	Aile doğduğundan beri eğitim vermesi lazım	1
	Çocuğun çevrede yansıtması lazım	1
	Okulda derslerde öğretiliyor	1
	Okulda öğretmenlere, arkadaşlara sevgi duyulur	1
	Çevrede hayvanlara doğaya sevgi duyulur	1
	Evde aileye sevgi duyulur	1
	Evde anne baba sevgisiyle öğrenirsin	1
	Okulda öğretmen ders anlatırken öğrenirsin	1
Çevrede	Çevrede daha çok insan var	5
	Sevgiyi herkesin bilmesi gerekiyor	1
	Çevrede daha çok canlı var	1
	Çevrede herkes görür	1
	Çevrede insanlar seni örnek alır	1
	Tüm insanlar sevgiyle dolar	1
	Çevredekilere sevgiyi öğretince kendinde öğreniyorsun	1
	Çevrede daha çok sevgi var	1
	Çevreye daha çok sevgi duymamız gerekiyor	1
	Çevrede sevilecek daha çok şey var	1
	Çevrede hep insanlar olur onlara yardım edersin	1
	Okula gitmeyenler çevrede öğrenebilir	1
	Çevredeki iyiler kötüler karşılıklı birbirlerine öğretebilir	1
İnsanlar birbirlerine sevgi uyguladığında sevginin nasıl bir şey olduğunu daha iyi öğrenirsin	1	
Okulda	Öğretmen anlatıyor, gösteriyor	2
	Öğretmenlerden daha iyi öğrenilir	1
	Çevrede iyi örnek olmayabilir	1
	Ailede bazıları yanlış bilebilir	1
	Okulda daha yoğun dersler var	1
	Her şeyi okulda öğreniyoruz	1

	Okulda daha iyi öğreniriz	1
	Okuldaki öğrenciler seni örnek alır	1
	Okul sevgi dolu bir yer olur	1
	Okulda sevgi olmazsa arkadaşları sevmeyiz	1
	Evde sevgi olmazsa anne babayı sevmeyiz	1
Evde	Doğduğumuzdan beri her şey ailemizle oluyor	1
	Annemiz bir şey olduğunda uyarıyor	1
	Annemiz sevgi duyar	1

Öğrencilerin sevgi değerinin nerede öğretilmesi gerektiğine yönelik görüşlerinin yer aldığı Tablo 14 incelendiğinde; öğrencilerin büyük bir bölümü sevginin *her yerde (24 öğrenci)* öğretilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Nedenine yönelik ise öğrenciler *“sevgi her yerde var”, “her yerde sevdiğin kişiler vardır”, “her yerde bir şeyi sevebiliriz”* şeklinde ifade etmişlerdir. Bunun yanında sevgi değerinin *çevrede (18 öğrenci)* ve *okulda (11 öğrenci)* öğretilmesi gerektiği yönünde görüş bildiren öğrencilerin de çoğunlukta olduğu görülmektedir. Çevrede öğretilmesi gerektiğini düşünen öğrenciler neden olarak çoğunlukla *“çevrede daha çok insan var”* şeklinde ifade etmişlerdir. Okulda öğretilmesi gerektiğini düşünen öğrenciler ise neden olarak çoğunlukla okulda *“öğretmen anlatıyor, gösteriyor”* şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Bunun yanında öğrenciler sevgi değerinin en az *evde (4 öğrenci)* öğretilmesi gerektiği yönünde görüş belirttikleri görülmüştür. Neden olarak öğrenciler *“evde sevgi olmazsa anne babayı sevmeyiz”, “doğduğumuzdan beri her şey ailemizle oluyor”, “annemiz bir şey olduğunda uyarıyor”, “annemiz sevgi duyar”* şeklinde ifade etmişlerdir. Görüşme yapılan öğrencilerin kendi ifadelerinden birkaçı aşağıda sıralanmıştır:

- *“Daha çok okulda. Çünkü okulda daha yoğun dersler var. zaten her şeyi orada öğreniyorsun. Orda daha iyi öğreniriz. Arkadaşlarımız falan var.” (EÖ104)*
- *“Her yerde. Çünkü sevgi illa bir yerde var diye bir şey yok. Sevgi her yerde var. Çevremizde, ailemizde, okulda her yerde sevgi var ve bunun her yerde öğretilmesi lazım.” (KÖ174)*
- *“Okulda ve evde. Çünkü okulda öğretmenimiz bize anlatıyor, gösteriyor. Evde de annemiz bir şey olduğunda bizi uyarıyor. Çevrede fazla öğretilmiyor. Çevrede fazla kişi bizimle ilgilenmiyor sadece bazen bizi uyarıyorlar.” (EÖ284)*
- *“Çevrede çünkü çevrede öğretilirse daha fazla sevgi olduğunu görürüz. Okulda da aslında öğreniyoruz. Eğer çevrede olursa insanlar, hayvanlar bütün canlılar var. Evde de annemizin babamızın sevgisiyle. Aslında her yerde öğretilir.” (KÖ419)*

SONUÇ ve TARTIŞMA

Birinci alt probleme ait araştırma bulgularına göre; öğrencilerden *“Sevgi değişimin sihridir.”* cümlesi ile sevgi ve sevgi değeri kavramlarının zihinlerinde uyandırdıklarını resmetmeleri istendiğinde, öğrencilerin sevgi değeri ile ilgili 19 farklı alt boyutta resim yaptığı belirlenmiştir. Bunlar *arkadaş sevgisi, hayvan sevgisi, insan sevgisi, aile sevgisi, doğa sevgisi, aşk/sevgi, anne sevgisi, öğretmen sevgisi, sevginin gücü, kardeş sevgisi, oyun sevgisi, vatan sevgisi, bayrak sevgisi, evlat/çocuk sevgisi, baba sevgisi, ders sevgisi, Atatürk sevgisi, okul sevgisi, kitap sevgisidir.* Bu durumda öğrencilerin sevgi değerine yönelik algılarının çeşitlilik gösterdiği söylenebilir. Ak

Tefek'in (2016) Hayat Bilgisi dersinde kazandırılan değerlere yönelik öğrenci görüşlerini ve edinim durumlarını belirlemeyi amaçladığı çalışmada da öğrenciler; insan sevmek (arkadaş sevmek), aileden olanları sevmek, yuvayı sevmek, doğayı sevmek ve hayvan sevmek anlamlarına gelen resimler çizmişlerdir. Öğrenciler sevgi ile ilgili resimlerinde daha çok *arkadaş sevgisine* yer vermişlerdir. Bu durum öğrencilerin yaş grubunun (9-12 yaş) özelliği de dikkate alındığında gerçeklik dönemi ile alakalı olabilir. Temel eğitimin sonlarına sarkan bu döneme "gruplaşma" veya "başkaldırma" dönemi de denmektedir (Artut, 2006). Bu dönemle ergenlik dönemine girilmesiyle bilişsel değişimdeki gelişmelerle birlikte ergenin çevreyi tanıma, okul içindeki akranlarıyla iletişimin artması, aileden bağımsız olarak bazı konularda hareket edebilme yetilerinin hissedilmesiyle gruplaşmalar başlar (Geçen, 2018). Bu durum öğrencilerin sevgi değeri ile ilgili çizimlerinde daha çok arkadaş sevgisini resmetmelerine neden olmuş olabilir. Öğrencilerin resimlerinde *Atatürk sevgisi*, *okul sevgisi* ve *kitap sevgisine* çok az yer vermiş olmaları dikkat çekmiştir. Bunun yanında sevgi değeri alt boyutları içerisine giremeyen, konu ile alakalı olmayan resimlerde tespit edilmiştir.

Çizim yaparken seçtiği ve sıklıkla kullandığı renk çocuğun iç dünyasını, olumlu ve olumsuz duygularını yansıtmaktadır (Çankırlı, 2012: 206). Öğrenciler sevgi değeri ile ilgili resimlerinde çok sayıda renk kullanmıştır. Sevgi değeri ile ilgili resimlerde *mavi*, *sarı* ve *yeşil* diğer renklere göre daha çok tercih edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğunun sevgi değeri ile ilgili resimlerinde kâğıdın tamamını kullandığı görülmüştür. Buyurgan ve Demirel (2013) televizyon dizilerinin çocuklar üzerindeki etkisini inceledikleri çalışmalarında öğrencilerin resimlerinde en çok tercih ettikleri renklerin mavi, siyah, yeşil, kırmızı ve turuncu olduğu tespit edilmiştir. Bu durum araştırmanın bulguları ile örtüşmektedir. Resimler incelendiğinde mavi renk genellikle bulut, gökyüzü, deniz ve kıyafetlerde kullanılmıştır. Çankırlı (2012: 209) da kitabında çocuk resimlerinde mavi rengin genellikle deniz, göl ve bulut çizimlerinde kullanıldığına değinmiştir. Resimlerde renk kullanımı açısından kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çeşitli renkler kullandığı ve renk kullanımında daha başarılı oldukları görülmüştür. Aynı şekilde Bostancı (2006) çalışmada resimde renk kullanımı konusunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı olduğunu görmüştür. Öğrencilerin resimlerinde en az *gri* rengi kullandıkları görülmüş, ayrıca resimlerinde hiçbir renk kullanmayan öğrencilerin de olduğu tespit edilmiştir. Resim yaparken veya belli konuları çizerken renklere yer vermemesi, çocuğun duygusal yoksunluk çektiğini ve asosyallik eğilimi olabileceğini gösterir (Davido, 2014: 35). Yapılan çalışmanın aksine Kınıcioğlu (2009) çalışmada öğrencilerin yaptıkları resimlerde en fazla yeşil rengi, en az ise mor rengi kullanmayı tercih ettiklerini tespit etmiştir.

Öğrencilerin resimlerindeki bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkiler incelendiğinde öğrencilerin sevgi ile ilgili resimlerinde bilişsel anlamda çoğunlukla konuşma balonları içerisinde *güzel sözler* sıklıkla kullandıkları görülmüştür. Bunun yanında *birlik*, *beraberlik*, *sihir*, *büyük* gibi durumlar da çoğunlukla resmedilen bilişsel tepkilerdendir. Öğrencilerin resimlerinde en az yer verdiği bilişsel tepkilerin ise *duyarlılık* ve *bilim* olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde Buyurgan ve Demirel (2013) çalışmalarında öğrencilerin yaptıkları resimleri incelendiklerinde öğrencilerin bilişsel anlamda genellikle dizi filmlerde izledikleri birlik-beraberlik, ölüm, sihir, yoksulluk gibi kavramlardan etkilendikleri ve bu tarz kavramların geçtiği sahneleri resmettikleri görülmüştür. Buyurgan, Küpeli ve Yıldız (2015) ise inceledikleri oyun konulu resimlerde bilişsel anlamda genellikle birlik-

beraberlik, yoksunluk, mağdurluk, ölüm gibi kavramları yansıtan sahnelerin resmedildiğini tespit etmişlerdir. Duygusal tepkiler incelendiğinde ise, öğrenciler çoğunlukla *sevme, mutluluk, neşe* gibi olumlu durumları resmetmişlerdir. Bunun yanında *üzüntü, öfke* gibi olumsuz durumları resmeden öğrencilerin de olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin resimlerinde en az yer verdiği duyuşsal tepki ise *sıkılma* olduğu tespit edilmiştir. Buyurgan ve Demirel (2013) çalışmalarında duygusal tepkileri incelediğinde ise, öğrencilerin genelde korku, mutluluk, alaycılık, eğlence, aşk-sevgi, üstünlük, çaresizlik, kaygı ve öfke gibi kavramları anlatan sahnelerden etkilendikleri ve resimlerinde bu sahnelere yer verdikleri görülmüştür. Buyurgan, Küpeli ve Yıldız (2015) ise çalışmalarında resimlerdeki duygusal tepkileri incelediklerinde çocukların genelde çaresizlik, mutluluk, korku, öfke, şaşkınlık, aşk/sevgi ve üzüntü/yalnızlık gibi kavramları anlatan sahneleri resmettikleri görülmüştür. Davranışsal tepkiler incelendiğinde ise, öğrenciler çoğunlukla *el ele tutuşma, yardım etme, hediye alıp verme, çiçek verme, başını okşama* gibi durumları resmettikleri tespit edilmiştir.

Öğrenciler sevgi ile ilgili resimlerinde insan figürü olarak çoğunlukla *kız çocuk* ve *erkek çocuk* resmetmişlerdir. Bunun yanında *anne, baba, kardeş, öğretmen* de çoğunlukla resmedilen insan figürleri arasındadır. Buyurgan, Küpeli ve Yıldız (2015) inceledikleri resimlerde en çok erkek çocuk figürü kullanıldığı görülmüştür. Tozduman Yaralı, Özkan ve Güngör Aytaç'ın (2016) ise çalışmalarında 7 yaş çocuklarının en sevdiği kişiyi çizdikleri resimlerde en fazla arkadaş figürünü kullandıkları; bunu sırasıyla abla/ağabey, öğretmen ve baba figürünün izlediği görülürken, on yaş çocuklarının en sevdiği kişiyi çizdikleri resimlerde ise yine en fazla arkadaş figürünü kullandıkları, aile bireylerinin çizilme oranının azaldığı görülmüştür. Öğrencilerin sevgi ile ilgili resimlerindeki hayvan figürlerine bakıldığında ise genellikle *keci, köpek* ve *kuş* gibi evcil hayvanları resmettikleri görülmüştür. Davido (2014: 46) kitabında çocukların çoğunlukla evcil hayvan resmi çizdiklerini bunun da genellikle çocuğun çevresine iyi uyum sağladığını gösterdiğine değinmiştir. Nesne olarak ise, öğrencilerin resimlerinde çoğunlukla *kalp* resmettikleri görülmüştür. Kişi sevgisini gönlünde, kalbinde, yüreğinde yaşadığından dolayı Türkçe'de kalp, yürek ve gönül ile sevgi değeri ilişkilendirilmiştir (Yıldız, 2013: 8). Bu çalışmada öğrenciler çizdikleri resimlerde kalbi sıklıkla kullanarak sevgi değerini betimlemişlerdir. Bunun yanında *güneş* ve *bulut* nesnelere de öğrencilerin sevgi ile ilgili resimlerinde sıklıkla kullanıldığı tespit edilmiştir. Güneş-bulut, güneş-dağ kompozisyonları ortaya çıkan ilk kompozisyonlardandır. Güneş ve onunla birlikte çizilen bulut ve dağ daima mutluluk, neşe, bütünlük sembolü olarak çocuk resimlerinde yer alır. Mutsuz temalarda bu figürlere rastlanmaz (Paktuna Keskin, 2012: 32). Benzer şekilde Buyurgan, Küpeli ve Yıldız (2015) inceledikleri oyun konulu resimlerde bulut, ağaç, araba, güneş, top, çimen, ev ve bayrak gibi nesnelere çoğunlukla resmedildiği görülmüştür.

İkinci alt probleme ait araştırma bulgularına göre; öğrenciler sevgi değeri denilince akıllarına gelenlerle ilgili görüşlerinde *aile, aile sevgisi, arkadaşlar, arkadaş sevgisi* ve *mutluluk, neşe* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanında *sarılmak, birisinin diğerini sevmesi, öğretmen, öğretmen sevgisi* şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de çoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu durumda dördüncü sınıf öğrencilerinin sevgiyi çeşitli kavramlarla ve geniş bir çerçevede tanımlayabildikleri söylenebilir. Alan yazında çalışmanın bu bulguları ile örtüşen çalışmalar mevcuttur; Tozduman Yaralı, Özkan ve Güngör Aytaç (2016) çalışmalarında yedi ve on yaş

çocuklarının sevgi kavramına yönelik görüşlerinde “paylaşmak, mutluluk, sevmek, saygılı/hoşgörülü davranmak, iyi davranmak, hediyeleşmek, güzel duygu, mutluluk” gibi yanıtlar verdiği görülmüştür. Ak Tefek’in (2016) çalışmasında öğrenciler sevgiyi; insan sevmek (birini sevmek, arkadaş sevmek), aileden olanları sevmek (anne, baba, kardeş, amca, teyze vb.), hayvan sevmek ve doğayı sevmek şeklinde ifade edebilmişlerdir. Ramazan ve Öveç’in (2017) çalışmalarında ise öğrenciler “sevgi nedir?” sorusuna çoğunlukla “bilmiyorum” yanıtını verdikleri görülmüştür. Bunun yanında “birisini sevmektir, arkadaşlıktır, aşktır, güzel bir şeydir, mutluluktur, sarılmaktır/kucaklaşmaktır, yaşamaktır, kardeşini sevmektir, annemdir, birisine iyi davranmaktır, paylaşmaktır” şeklinde yanıt veren öğrencilerin de olması bu çalışmanın bulgularını destekler niteliktedir.

Öğrenciler neye/kime sevgi duyulacağına yönelik görüşlerinde *hayvanlara, öğretmenlere, arkadaşlara, aileye* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bu durumda öğrencilerin daha çok yakında bulunan kişilere sevgi duyulacağı yönünde bir algısının olduğu söylenebilir. Bunun yanında *anneye, babaya, insanlara, doğaya* şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de çoğunlukta olduğu görülmüştür.

Öğrenciler sevgiyi en son nerede/ne zaman hissettiklerine yönelik görüşlerinde çoğunlukla *anneme sarılınca* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanında *annem öptüğünde, annemle sohbet edince, doğum günümde, ablama sarıldığımda, öğretmenler gününde* şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de olduğu görülmüştür. Yapılan çalışmanın yanı sıra Tozduman Yaralı, Özkan ve Güngör Aytaç (2016) çalışmalarında yedi ve on yaş çocuklarının sevginin gösteriliş şekline ilişkin görüşlerinde ‘kucaklaşarak, öperek’, ‘hediyeleşerek’, ‘sürpriz yaparak’, ‘saygılı davranarak’ şeklinde yanıt verdikleri görülmüştür.

Öğrenciler sevgi dolu bir insanın özelliklerinin nasıl olduğuna yönelik görüşlerinde öğrencilerin önemli bir kısmı *saygılı olur, hoşgörülü olur, mutlu/neşeli olur* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler sevgi dolu bir insan olmazsak neler olabileceğine yönelik görüşlerinde çoğunlukla *kötü oluruz, kimse bizi sevmez, hiç arkadaş edinemeyiz* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Bunun yanında *yalnız kalırız, kızgın, asabi oluruz, kavga ederiz, kavgacı oluruz* şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de olduğu görülmüştür. Kayadibi (2002) çalışmasında sevginin olmadığı yerde nefret, sıkıntı ve başarısızlığın olduğunu; sevginin bulunduğu yerde ise neşe, mutluluk, huzur, başarı ve verimliliğin olduğuna değinmiştir.

Öğrenciler sevgi değerine yönelik etkinlikleri hangi derslerde yaptıklarına yönelik görüşlerinde çoğunlukla *Türkçe, Sosyal bilgiler, Resim/görsel sanatlar ve İnsan hakları* şeklinde görüş bildirmişlerdir. Öğrencilerin sevgi ile ilgili etkinlikleri daha çok Türkçe dersinde yaptıklarını söylemelerinde Türkçe dersi kitaplarında sevgi ile ilgili metinlere daha çok yer veriliyor olması olabilir. Bunun yanında *Fen bilgisi, Din Kültürü, Trafik, Hayat bilgisi, Beden, Matematik, Oyun ve fiziki etkinlikler, Müzik* gibi derslerde de sevgi ile ilgili etkinlikler yaptıkları yönünde görüş bildiren öğrencilerin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca *hatırlamıyorum* şeklinde görüş bildiren öğrencilerin de bulunması araştırma bulgularında dikkat çekmektedir. Bunun yanında sevgi değerine yönelik etkinlikleri en az *İngilizce* dersinde yaptıkları tespit edilmiştir. Bu duruma gerekçe olarak İngilizce derslerinde öğrencilere daha

çok temel bilgilerin öğretilmeye çalışıldığı, değerler eğitiminin daha çok hayat bilgisi, sosyal bilgiler ve Türkçe derslerinde öğretilebileceği anlayışının olduğu söylenebilir.

Öğrenciler sevgi değerinin nerede öğretilmesi gerektiğine yönelik görüşlerinde çoğunlukla *her yerde* öğretilmesi gerektiği yönünde görüş belirtmişlerdir. Nedenine yönelik ise öğrenciler *sevgi her yerde var, her yerde sevdiğin kişiler vardır, her yerde bir şeyi sevebiliriz* şeklinde ifade etmişlerdir. Bunun yanında sevgi değerinin *çevrede* ve *okulda* öğretilmesi gerektiği yönünde görüş bildiren öğrencilerin de çoğunlukta olduğu görülmüştür. Çevrede öğretilmesi gerektiğini düşünen öğrenciler nedeni olarak çoğunlukla *çevrede daha çok insan var* şeklinde ifade etmişlerdir. Okulda öğretilmesi gerektiğini düşünen öğrenciler ise nedeni olarak çoğunlukla okulda *öğretmen anlatıyor, gösteriyor* şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Bunun yanında öğrenciler sevgi değerinin en az *evde* öğretilmesi gerektiği yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir. Nedeni olarak öğrenciler *evde sevgi olmazsa anne babayı sevmeyiz, doğduğumuzdan beri her şey ailemizle oluyor, annemiz bir şey olduğunda uyarıyor, annemiz sevgi duyar* şeklinde ifade etmişlerdir. Kayadibi (2002) çalışmasında sevginin ailede, okulda ve yaşanan her ortamda devamlı olması gerektiğine değinmiştir.

ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına dayanarak geliştirilen öneriler aşağıda sunulmuştur.

1. Sevgi ortamının eğitimdeki önemi (Aydın, 2006: 147; Solak, 2009: 28) düşünüldüğünde okullardaki sevgi ortamının önemi vurgulanmalı ve değerler eğitiminin tüm paydaşlarının (okul, öğretmen, veli, öğrenci vb.) bu ortama katkısı sağlanmalı.
2. Aile ve eğitimcilere sevgi ortamı oluşturma, evde ve okulda sevgi dilini kullanma vb. konuları kapsayacak şekilde "Sevgi Eğitimi" başlığı altında uygulamalı eğitimler düzenlenmelidir.
3. Yenilenen öğretim programları ile birlikte her ne kadar başarı odaklı, sınavlara endekli ve bilgi yüklemeye dayalı bir eğitim sisteminden çok süreç odaklı anlayışın hakim olsa da öğrenciler üzerindeki sınav streslerinin sevgi değeri bağlamında planlanacak sosyal, kültürel, sportif ve sanatsal etkinlikleri ile yönetilmesi sağlanabilir.
4. Çevresinde sevgi gören, sevgiyi hisseden nesiller sevgiyi yaşatacak nesillerdir. Bu bağlamda öğrencilerin ailede, okulda, medyada mümkün olduğunca sevgi ortamları ile tanışmalarına fırsatlar sunulmalıdır.
5. Bu çalışmada öğrencilerin sevgi değeri algıları "Kişisel Bilgi Formu", "Sevgi Değerine Yönelik Uygulama Çalışması (Haydi Resmet!)" ve "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" veri toplama araçları ile incelenmiştir. Öğretmenlerin, idarecilerin ve velilerin de sevgi değeri algıları benzer yöntemlerle araştırılmalıdır.

ETİK METNİ

"Bu makalede dergi yazım kurallarına, yayın ilkelerine, araştırma ve yayın etiği kurallarına, dergi etik kurallarına uyulmuştur. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazar(lar)a aittir."

KAYNAKÇA

- Ak Tefek, F. (2016). *Hayat bilgisi dersindeki değerlere yönelik öğrenci görüşleri ve edinim durumları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Ahi Evran Üniversitesi.
- Akbaş, O. (2008). Değer eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9-27. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ded/issue/29184/312499>
- Akdağ, H. (2009). Sosyal bilgiler öğretiminde yeni yaklaşımlar-1. R. Turan, A.M. Sünbül & H. Akdağ, (Eds.), *Sosyal bilgilerin tanımı, amacı, önemi ve Türkiye'deki yeri* (s. 1-24). Pegem Akademi.
- Akyol, Ş. (2010). *İlköğretim 6. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan sevgi temasının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi.
- Artut, K. (2006). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Aydın, M. Z. (2006). *Ailede çocuğun ahlak eğitimi*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Beldağ, A. (2019). Karakter ve değer eğitimi. S. Z. Genç, A. Beldağ, (Eds.), *Öğretim programlarında değer eğitimi içinde* (1. Baskı, s. 136-143). Pegem Akademi.
- Bostancı, F. (2006). *Çocuk resmini konu, çizgi, şekil ve renk açısından değerlendirme* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Buyurgan, S. & Demirel, İ. N. (2013). Effects of television series on 11-12 year old children. *Turkish Journal of Teacher Education*, 2(1), 19-35.
- Buyurgan, S., Küpeli, A. E. & Yıldız, U. (2015). *Sokakta çalışan çocukların oyun kavramına yönelik duygularının resimlerine yansımaları*. IFAS "Uluslararası Güzel Sanatlar Sempozyumu", Selçuk Üniversitesi, Görsel Sanatlar Fakültesi ve Sanat ve Tasarım Fakültesi.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E, Karadeniz Ş. & Demirel F. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Creswell, J.W. & Miller, D.L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *College of Education, The Ohio State University*, 39(3), 124-130. https://doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2
- Çankırılı, A. (2012). *Çocuk resimlerinin dili*. Zafer Yayınları.
- Davidov, R. (2014). *Çocuğunuzu resimlerinden keşfedin* (Çev. Ed. E. Çakmak). Kuraldışı Yayınları.
- Fromm, E. (1994). *Sevme sanatı*. Akış Yayınları.
- Geçen, F. (2018). Çocuğun gelişim basamaklarına göre figürleri ele alma biçimleri. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi (ASEAD)*, 5(10), 60-83. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asead/issue/41162/497823>
- Hökelekli, H. (2011). *Ailede, okulda, toplumda değerler psikolojisi ve eğitimi*. Timaş Yayınları.
- Kanıcioğlu, A. (2009). *Cinsiyet farklılıklarının çocuk resmine yansımaları (10 yaş çocuk resimleri üzerine bir araştırma)* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Kayadibi, F. (2002). Sevgi faktörünün eğitim verimliliği üzerine etkisi. *İ.Ü İlahiyat Fakültesi Dergisi*, (5), 33-50. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iuilah/issue/969/10930>
- Ladner, L. (2003). *The lost art of compassion: Discovering the practice of happiness in the meeting of buddhism and psychology*. Harper Collins.

- Önlen, M. (2017). *Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan sevgi-saygı ve hoşgörü değerlerinin ulusal gazete haberlerine yansımaları* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Gaziosmanpaşa üniversitesi
- Özden, H. Ö. (2004). Türk Vakıf Kurumunun duygusal ve felsefi temelleri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 339-349. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/31916>
- Özden, Y. (2003). *Öğrenme ve öğretim*. Pegem Akademi.
- Özmen, F. (1999). Etkili eğitimin gerçekleştirilmesinde duyuşsal alanın önemi -sevgi eğitimi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 193-198. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/71980>
- Paktuna Keskin, S. (2010). *Çocuk çizgilerindeki giz, çöp çocuk* (8. Baskı). Boyut Yayıncılık.
- Ramazan, O. & Öveç, Ö. (2017). 66-72 aylık çocukların sevgi, mutluluk, korku, üzüntü duygularını tanımlama durumlarının ve resmederken kullandıkları renklerin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (1), 265-289. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/uefad/issue/29968/323434>
- Sağlam, E. & Genç, S. Z. (2014). İlkokul 4. sınıf sosyal bilgiler programında belirlenen değerlerin kazanım düzeyleri ve bu süreçte karşılaşılan güçlüklerin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 106-118.
- Solak, A. (2009). *Evde ve okulda sevgi eğitimi*. Hermes Yayınları.
- Sönmez, V. & Alacapınar, F. G. (2015). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (1987). Eğitim ortamında sevgi. *H.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (2), 65-77. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7835/103149>
- Şahin, Ş, Ökmen, B. & Kılıç, A. (2018). Sevgi eğitimi dersi alan öğrencilerin sevgi ve sevgi eğitimi dersine dair görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 176-197. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/enad/issue/43049/521535>
- Şimşek, N. (2013). Hayat bilgisinde kişisel nitelik (değer) öğretimi. *International Journal of Social Science*, 6(1), 1325-1346. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS_511
- TDK. (2020). Türk dil kurumu sözlükleri. <http://sozluk.gov.tr/> adresinden 03.07.2020 tarihinde edinilmiştir.
- Tozduman Yaralı, K., Özkan, H.K. & Güngör Aytar, A. (2016). Yedi ve on yaş çocuklarının sevgiyi ifade ediş biçimlerinin çizdikleri resimlere yansımaları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(5), 2181-2194.
- Ulusoy, A. (2005). *Gelişim ve öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Variş, F. (1996). *Eğitimde program geliştirme*. Alkım Yayınları.
- Yaman Atalay, D. (2013). *2012-2013 öğretim yılı ilköğretim 6.sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan 'sevgi ve duygular' temalarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* [Yayımlanmamış Yüksek Lisan tezi]. Celal Bayar Üniversitesi.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. (2004) . *Sevgiye yolculuk*. İzdüşüm Yayınları.
- Yıldız, E. (2013). *Türkçede sevgi sözleri* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Yiğittir, S. & Öcal, A. (2010). İlköğretim 6. sınıf öğrencilerinin değer yönelimleri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (24), 407-416.
- Yin, R. (2003). *Case study research: Design and methods*. Thousand Oaks: Sage Publication.